

**PAULOVA'EA OMOMBE'UYPY
CORINTOPEVA'EA PE
Primeira Carta de Paulo aos
Coríntios**

¹ Jihí ko Pauloramó. Sóstenes'ga oko jì pavēi no. Nhaneirũramo ko ga rekoi Cristo'gareheva'ero okovo ġwaramo. Kiro jì ikwatijari nhinhi'íga imondovouka pe me. Tupana'ga ġwemimbotarimo Jesus Cristo'ga moirũukari jì ve ikwehe. “Eho ti Jesus Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo ojipe'ġa pe ga repyga,” ei Tupana'ga jì ve ikwehe.

² Kiro jì ikwatijari imondovouka nhinhi'íga pe me a'ero – perope peju cidade de Corinto pe pejjatykavo Tupana'ga mboheteavo. Pe ko Tupana'gareheva'ero. Aereki Tupana'ga pe mo'emo'ẽ ojive. “Jireheva'ero ko pe ndekoi pejikoty'a Jesus Cristo'ga rehe,” ei Tupana'ga pe me. Ojipe'ġa ġwyripeve'ġa pe nhaporemó ga ei no – kiroki ġa Jesus Cristo'ga mbohete jipi. Ga ko nhandepojykaharete'ga ġapojykaharete'ga no.

³ Tupana'ga ti tomomyry pe me nhanderuvete'ga Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonogatu ti ġa pepy'a nehẽ no.

Tupana'ga omomyry pe me

⁴ Nhinhi'íga nanani Tupana'ga pe jì ei: “Ndepyry hete nde imomyryva Corintopeve'ġa pe ġa jikoty'aro ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe,” a'ea'e jì ga pe jipi pe mombe'gwovo. ⁵ Pe jikoty'aro

ġwaramo Jesus Cristo'ga pavēi Tupana'ga imombyryhetepavi pe me a. Ga okwahavuka pa pe me Jesus Cristo'ga mombe'ua. Pemombe'u kwaha hete pe Jesus Cristo'ga ojipe'ga pe no. ⁶ A'ereki Tupana'ga gweroviaheteuka pe me Cristo'ga mombe'ua. ⁷ A'ero pe herekopavi Tupana'ga ra'uva remimbuhuhava pyryheteva'ea pe imboha'uvame Jesus Cristo'ga ukwahava. ⁸ Jesus Cristo'ga tuhē po ti pe mbojiko hete ojihe pe mongokatuavo avuirama nehē. A'ero po ti ga nombojari'i'i pe ndehe nehē ura'javame nehē.

⁹ Tupana'ga ġwembi'ea rupi oho jipi. Nurã nhande jikogi ga rehe. E'i ga pe me raikwehe tapejikoty'a ti jira'yra'ga pavēi javo. Nhandepo-
jykaharete'ga pe ga ei Jesus Cristo'ga pe.

Ojogwayva ahe Corinto pe

¹⁰ Nhiirũ, kiro ji ehetei pe me Jesus Cristo'ga repyga. Pembojo'jajo'ja ti penhi'iġa ojohupe. Tapejogwayvayvari ti. Pejihe'a katu ti ojogwehe imbojo'jajo'java pejeaporoġita. ¹¹ A'ereki Cloehēa rongapypeve'ġa omombe'u ji ve pejogwayvayvara. ¹² Ojoatyatyvihu po penhi'iġa. Nahã po pe ei. Jara'ġa e'i: "Ji ko Paulo'gareheva'ero." Jara'ġa e'i: "Ji ko Apolo'gareheva'ero." Jara'ġa e'i: "Ji ko Pedro'gareheva'ero." Jara'ġa: "Ji ko Cristo'gareheva'ero."

¹³ Cristo'ga jate ko penduvihavete'ga. Gareheva'ero ko pe nhaporemo a'ero. Maranuhũ pe ndapejihe'ari ojogwehe naerũ? Ji rũi reki amano yva rehe pendepykaramo ikwehe. Pe mobatizaramo po ġa nde'i pe me raikwehe: "Kiro pe ndekoi Paulo'gareheva'ero." Nde'i po ġa a'ea

pe me raikwehe. “Cristo'gareheva'ero kiro pe ndekoi,” e po ġa pe me raikwehe.

¹⁴⁻¹⁵ Ji nopomobatizataizai ji ruvame pe pyri ikwehe. Pyry reki ji ve ji nopomobatizai. Po ji pe mobatizataizai, a'ero po ġa etehei ji ve hamo: Ojiheva'ero Paulo'ga ġa mobatizai. Nopomobatizataizai ji a'ero. Crispo'ga jate ji amobatiza Gaio'ga reheve Cristo'gareheva'ero ti ġa toko javo.

¹⁶ Ġahã nohõ, Estéfanas'ga rongapypeve'ġa ji amobatiza nohõ. Ojipe'ġa po ji namobatizai ovuhu.

¹⁷ A'ereki a'ea rehe rūi Cristo'ga ji mbuhuruka avo. “Emombe'u ti pyryva'ea ji mombe'gwovo ġa pe. Terenhi'ġatutehei ti ji mombe'urame ġa pe,” ei ga ji ve ikwehe. Ako ji ganhi'ġa rupi a'ero. Nurã ji nanhi'ġatutehei Cristo'ga mombe'urame ġa pe. Po nahã ji nhi'ġatui ġa pe hamo, a'ero po nhinhi'ġatua rehe jate ġa ndekoi hamo. A'ero po Cristo'ga mombe'ua rehe ġa ndekoi hamo. Ndikwahyi po ġa pe Cristo'ga manoagwera ġa ndepyga a'ero hamo.

Tupana'ga okwaha hete

¹⁸ Kiroki ġa oho hahyva'ea ruvihava viara rupi okote'varuhuro ġwaramo – nhande imombe'urame ġa pe Cristo'ga manoagwera nhande repyga, a'ero ġa ei: “Pemombe'u tehe pe ġwihã ore ve,” ei ġa.

Nhande rehe ki a'e te Cristo'ga manoagwera mombe'ua ikwahy hete reki. A'ereki nhande xaho Tupana'ga rongã viara rupi nhandejikoga Cristo'ga rehe. Cristo'ga manoagwera pyvõ Tupana'ga ikwahavukari nhande ve opopoakara.

19 Nahã aherembikwatijara imombe'ui no Tupana'ga nhi'iġa mombe'gwovo hako. Tupana'ga e'i hako:

“E'i ġa ojive novĩa:

'Jireaporoġita katu hete ji ikwahaheteavo,' ei ġa ojive novĩa.

Kiro po ti ji imboukwahavukari ġandeaporoġitatehea a'ero nehẽ,” ei Tupana'ga hako.

Nahã aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iġa hako.

20 Maranuhũ nanongara'ġa ndekoi naerũ ikwahapyra'ġa pembo'ehara'ġa no? Marã onhi'igatuhara'ġa no? Yvyakotyve'ġa e'i tehe nanongara'ġa pe: “Okwaha hete ġa.” Tupana'ga ki a'e te omboukwahavuka reki ġanembikwahave'yma.

21 Tupana'ga okwaha hete. A'ero ga ei: “Gweaporoġita rupi rũi po ti yvyakotyve'ġa ji kwahavi nehẽ,” ei Tupana'ga ġa mombe'gwovo. A'ero ga ei ore ve: “Pemombe'umbe'u ti Cristo'ga manoagwera ġa pe,” ei ga. “Kiroki ġa gwerovia penemimombe'ua ojikoga Cristo'ga rehe – ġahã po ti ji aru yvagi pe jijipyri nehẽ,” ei Tupana'ga ore ve.

Ore imombe'urame Cristo'ga manoagwera ojipe'ġa pe, a'ero ġa etehei ore ve: “Pemombe'u tehe pe a'ea ore ve,” e'i tehe ġa. 22 Judeus'ġa e'i ore ve: “Peapo na'ẽ ti ahemonhimomby'ava'ea torohepia,” ei ġa. “Hepiagame jate po ti ore heroviari pe Cristo'ga mombe'urame ore ve,” ei ġa ore ve. Judeus'ġarũive'ġa e'i ore ve: “Pe ikwahaheterame jate penhi'igatuavo po ti ore heroviari penemimombe'ua nehẽ,” ei ġa ore ve.

²³ Ore ki a'e te oromombe'u katu Cristo'ga manoa yva rehe nhande repyga. Judeus'ga onhimonha'nga reki oreremimombe'ua rehe. Judeus'garũive'ğa e'i reki ore ve: “Pemombe'u tehe pe a'ea ore ve,” ei ğa. ²⁴ Na rũi reki ore imombe'urame Tupana'ga remimo'ẽhara'ğa pe. Tupana'ga omo'emo'ẽ ğa ojive toko ti ğa jireheva'ero javo. Judeus'ğa pyteripeve'ğa hugwi ga omo'emo'ẽ ğa. Judeus'garũive'ğa pyteripeve'ğa hugwi ga omo'emo'ẽ ğa no. Ore imombe'urame Cristo'ga manoa ğa pe ğa ei: “Cristo'ga gwepiuka nhande ve Tupana'ga popoakara,” ei ğa. “Okwahavuka ga nhande ve Tupana'ga reaporoğita no. A'ereki Tupana'ga okwaha hete,” ei ğa. ²⁵ Ojipe'ğa e'i tehe Tupana'ga pe: “Ga ndokwahavihu,” ei ğa javo tehe. Ga okwaha hete reki nhande hohe pa. Ga e'i tehe ga pe no: “Tupana'ga ndipopoakarihu. A'ereki gara'yrava'ea omano,” ei ğa javo tehe. Nhande hohe pa reki Tupana'ga popoakaramo.

²⁶ Nhiirũ, pekwahava'ja pejikoagwera Tupana'ga pemo'emo'ẽrame ojive ikwehe. A'ea rupi pe mombe'urame ojipe'ğa ei: “Mokonha'ğa jate okwaha hete. Mokonha'ğa jate ipopoaka hete,” ei ğa. “Mokonha'ğa jate huvihavuhu. Jara'ğa ndokwahavihu pa,” ei ğa pe mombe'gwovo. ²⁷ Ga e'i pe me ikwahapyre'ỹve'ğa. Tupana'ga ki a'e te e'i pe me: “Opomo'emo'ẽ ji jijive tahepiuka ti ikwahapyra'ğa nembikwahave'yma,” ei Tupana'ga pe me. E'i ğa pe me ipopoakare'ỹve'ğa. Tupana'ga ki a'e te e'i pe me: “Opomo'emo'ẽ ji jijive tahepiuka ti ipopoakave'ğa popoakare'yma,” ei Tupana'ga

pe me. ²⁸ Pe ndehe ġa ndokoi okoteheve'ġa javo pe me. “Huvihava'ġa rŭi,” ei ġa pe me. Tupana'ga ki a'e te e'i pe me: “Opomo'emo'ē ji tahepiuka ti huvihava'ġa ndekotehea,” ei ga. ²⁹ Nurā Tupana'ga ei tonhimbohete pavyme ti ġa ji pyri a'ero.

³⁰ Tupana'ga pe mbojikoty'aruka Jesus Cristo'ga pavēi. A'ero Cristo'ga okwahavuka nhande ve Tupana'ga reaporogita. Cristo'ga nhande mombyry no Tupana'ga rerekokatuavouka nhande ve. Cristo'ga nhande mongo Tupana'gareheva'ero. Cristo'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi no. Nahā nhande rekoi Tupana'ga nhanembojikoty'arukaro ġwaramo Jesus Cristo'ga pavēi. ³¹ A'ea pe Tupana'ga rembikwatijarukara e'i a'ero:

“Kiroki ġa ombohete pota

– tombohete ti ġa nhandepojy kaharete'ga jate ndepyry hete nde ji ve javo,” e'i ikwatijara hako.

2

Cristo'ga manoagwera mombe'ua

¹ Nhiirŭ, jhorame pe pyri ji imombe'ukatui pe me Tupana'ga mombe'ua ikwehe. A'ea nhande ymya ndikwahavi. Ikwahapyra'ġa'jarŭiva'ero reki ji imombe'ui pe me. Nanongara'ġa onhi'igatu hete jipi orokwaha hete ore javo pe me. Ji ko na rŭi amombe'u pe me a'ero. ² Nahā ji ei jiyvyteri pe: “Jesus Cristo'ga jate po ti ji amombe'u ġapyteri pe nehē gamanoagwera yva rehe imombe'gwovo nehē,” a'e ji jiyvyteri pe.

³ Jipopoakare'ymamo ji rekoi pe pyri a'ero. Ahyhyi ji jikyhyjiavo mara'ngu po ti ji Cristo'ga mombe'ukatuavo ġa pe javo.

⁴ Ikwahapyra'ġa'jarūiva'ero ji ga mombe'ui pe me. Pe mbo'erame ji nda'ei toko ti ġa nhinhi'ġatua rupi jave'yma pe me. Nhiremi-mombe'ua pyvō Tupana'ga ikwahavukari reki pe me gwa'uva popoakara. ⁵Tupana'ga okwahavuka a'ea pe me jipopoakara ti tombojikoguka ġa Cristo'ga rehe javo. Yvyakotyve'ġa nembikwahava rūi pe mbojikoguka ga rehe a'ero.

Tupana'ga ra'uva okwahavuka gareaporogita

⁶ Tupana'ga reaporogita reki ore imombe'ui ġa pe – kiroki ġa okwaha hete Cristo'ga. Yvyakotyve'ġa ndeaporogita ore noromombe'ui ġa pe. Noromombe'ui ore ġandeaporogita no – kiroki ġa yvyakotyve'ġa mondomondoi ġwemimbotarimova'ea rehe jipi. Ga igwaigwavete ndipopoakari nehē. ⁷ Onhimiva'ea ore oromombe'u Tupana'ga rembikwahava. Ymya ga ndokwahavukari a'ea yvyakotyve'ġa pe. Emo yvya apoa renonde ga e'i nhoġwenonde jupe hako. “Nhirembikwahava po ti ġambohuvihavuhuaġwama nehē,” ei Tupana'ga hako. Nahā Tupana'ga e'i nhoġwenonde nhande mombe'gwovo hako.

⁸ Yvyakotyve'ġa nduvihava'ġa ndokwahavi a'ea raikwehe. Po ġa ikwahavi hamo, a'ero po ġa nombovyrukari Cristo'ga mo'ama yva rehe ga jukavo hamo. Ga ko Tupanamo huvihavuhu hete reki. ⁹ Aherembikwatijara Tupana'ga mombe'uhava e'i reki hako:

“Ymya Tupana'ga e'i:

‘Tamomyry hete ti nharõhara'ğa pe,’ ei ga,” ei ahe.

“Ndihepiagi pa nhande nanongara Tupana'ga remimomyryvağwama,” ei ahe hako.

“Nihenduvi pa a'ea no.

Niandeaporoğitai pa nhande nanongara rehe Tupana'ga remimomyryvağwama rehe,” ei ahe ikwatija hako.

¹⁰ Nhande ve reki Tupana'ga ikwahavukari onhimiva'ea. Gwa'uva pyvõ ga ikwahavukari nhande ve. A'ereki a'ea gwepia pa ikwahapava. Tupana'ga ra'uva okwaha pa gareaporoğita onhimiheteve'ea.

¹¹ Nhandereaporoğita ojipe'ğa ndokwahavi. Nhande jate tikwaha nhandereaporoğita. Na jitehe ojipe'ğa ndokwahavi Tupana'ga reaporoğita. Gara'uva jate okwaha a'ea.

¹² Ndirekoi reki nhande gandeaporoğita – kiroki ға ndojikogi Tupana'ga rehe. Tupana'ga ra'uva reki ojikoty'a nhande pavëi. A'ereki Tupana'ga ombuhu gwa'uva nhande pyri tokwaha ti ға nhiremimomyryva ojive javo.

¹³ Tupana'ga remimomyryva rehe gara'uva ojipe'ğa mbo'eukari ore ve. Ikwahapyra'ğa ndeaporoğita nombo'eukari ore ve a'ea rehe. Igwete ore imombe'ukatui Tupana'ga ra'uva remimbo'ea ға pe – kiroki ға ojikoty'a gara'uva pavëi. ¹⁴ Kiroki ға ndojikoty'ari gara'uva pavëi – ға ndogwerekoi Tupana'ga ra'uva remimbuhura. Ore imombe'urame ға pe ға ei: “Pemombe'u tehe pe a'ea,” ei ға ore ve. Ndokwahavi tuhẽ ko ға a'ea.

Gahã jate – kiroki ġa ojikoty'a Tupana'ga ra'uva pavêi – ġahã jate onhimombaragwaha nanongara rehe ikwahava. ¹⁵ Gahã okwaha pa. Onhimombaragwaha ġa pyryva'ea rehe. Onhimombaragwaha ġa pyryve'ÿva'ea rehe. Emo ġandeaporogita pe po ojipe'ġa nde'i hamo ikwahave'yma. A'ereki ġa ndojikoty'ari Tupana'ga ra'uva pavêi. ¹⁶ Nahã Tupana'ga ikwatijarukari ahe ve hako. Igwete ahe ei hako:

“Ndokwahavi pa ġa nhandepojykaharete'ga reaporogita.

Nomogitai pa ġa ga javo ga pe,” ei ikwatijara.

Nhandereaporogita reki Cristo'ga reaporogita'java'ea.

3

Peko ti Tupana'ga reaporogita rupi

¹ Nhiirũ, jiruvame pe pyri ji namombe'ui onhimiheteva'ea pe me ikwehe. Pejikoty'a pe Tupana'ga ra'uva pavêi novãa. Emo pe ndapekoi ve Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. Tayri'ġa javuhu pe ndapekwahavi a. ² Nurã ji namombe'ui ve pe me onhimiheteva'ea ikwehe. Jukwahava'ea jate ji imombe'ui pe me a'ero. Po ji imombe'ui onhimiheteva'ea pe me, a'ero po pe ndapekwahavi a'ea hamo. Na jitehe kiro ji imombe'urame onhimiheteva'ea po ti pe ndapekwahavi. ³ A'ereki penhimimbotarimova'ea rehe pe ndekoi jipi.

Jukwaha reki a'ea. Penhimyrõ ko pe ojogwehegwehe. Pejogwayvayva ko pe no. Nurã ko ji ei pe me: Peko pe penhimimbotarimova'ea rehe. Cristo'gareheve'ġa'jarũiva'ea ko pe. ⁴ Pe'e tehe pe javo ojohupe jipi. Jara'ġa e'i tehe: “Ore ko

Paulo'gareheva'ea,” ei ġa. Jara'ġa e'i: “Ore ko Apolo'gareheva'ea.” Nahã po pe etehei pejikovo penhimimbotarimova'ea rehe.

⁵ Marã tuhẽ Apolo'ga rekoi naerũ? Marã ko ji rekoi naerũ? Tupana'ga remimbotarimova'eareheva'ero ore memei oroko. Tupana'ga Cristo'ga mombe'uuka ore ve pe mbo'eavouka. A'ero pe jikogi Cristo'ga rehe ikwehe.

⁶⁻⁹ Tamombe'u kiro pe me ojo'java'ea a'ero tapekwaha ti nhanderekoa. Tupana'gareheva'ero ko pe kohoa'java'ea. Kohoa jara'ga'jave'ga ko Tupana'ga. Tupana'ga moirũharamo ko ore ġa ja a'ero – kiroki ġa gwereko katu kohoa. Nahã ko kohoa rerekokatuhara'ġa ndekoi jipi. Ojipe'ga otỹ ha'ynha. Aerẽ ojipe'ga imoakỹakymi herekovo. Tupana'ga reki omonhimomboakaruka ġa pe. Na jitehe ore pe nderekokatui. Jihi amombe'u ypy Cristo'ga pe me. Aerẽ Apolo'ga pe mbo'embo'ei ga rehe. Tupana'ga reki pe mbojikoguka hete jipi Cristo'ga rehe. Ojipe'ga otỹ, ojipe'ga omoakỹakỹ. Tupana'ga jate omonhimomboakaruka ġanemityma. Gaha jate ko huvihavetea a'ero. Itỹhara'ga huvihava rũi imoakỹhara'ga pavẽi. Na jitehe ji huvihava rũi Apolo'ga pavẽi. Tupana'ga jate ko huvihavetea pe mbojikoguka hete Cristo'ga rehe. Ore memei oroporavyky Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo ojipe'ġa pe. Kiroki ġa oporavyky Tupana'ga pe – ga po ti okwepy imondovo ġa pe nehẽ.

Tupana'gareheva'ero ko pe peko onga'java'ero no. ¹⁰ Ore ko oroko onga apohara'ġa'java'ero. Nahã po ahe japorame onga. Ojipe'ga ombovy

okyta imo'ama. Aerẽ ojipe'ga imondoi heheva'ea japopava. Na ja ore pe ndereko katu a'ero. Tupana'ga ji mbokarakaturame ji amombe'u katu ypy Cristo'ga pe me pe mbojikogauka ga rehe. Kiro ojipe'ga pe mbo'embo'ei ga rehe a'ero. Kiroki ġa pe mbo'e – ġa po pe mbo'e katu a'ero hamo. ¹¹ Jesus Cristo'ga jate ko nhande timombe'u ypy ojipe'ġa mbojikoguka ga rehe. Ojipe'ga rũi po nhande timombe'u ypy hamo. A'ereki Jesus Cristo'ga Tupana'ga omombe'uuka ga rehe jate ti pejiko javo.

¹² Japorame mbatera imondovo jypyva'ea rehe jara'ġa opo'ru pyryheteva'ea – kiroki ndopavi a, ndokai no. Ouro ġa opo'ru, prata. Ita'ia ġa opo'ru, ikatuheteva'ea – kiroki he'yjuhu ahe omondo itambere'ia hehe. Jara'ġa ki a'e te opo'ru opava'ea, okaiva'ea. Yva ġa opo'ru, nhungwava, pindova. ¹³ Ikairame ġanembiapoagwera jukwaha reki ndapyryviva'ea. A'ereki tata ombokai pa ndapyryviva'ea ġa hugwi. Jukwaha pyryheteva'ea no. A'ereki tata omboukwaha pyryva'ea nhimomiranama imbokaipave'ymame.

Na jitehe jara'ġa pe mbo'e katu Jesus'ga rehe. Jara'ġa napembo'ekatui ga rehe. Jesus Cristo'ga rurame po ti jukwahavamo ġanemimbo'ea nehẽ, ġanemimbo'ekatua. Jukwaha po ti ġanemimbo'ekatue'yma nehẽ nohõ. Penembikwahava repiagame po ti Tupana'ga ikwahavi ja'javo pembo'ehara'ġa pe nehẽ. ¹⁴ Po ti pe ikwahahetei Jesus'ga mombe'ua pejikoga ga rehe, a'ero po ti Tupana'ga imombyryhetei pembo'ehara'ġa pe nehẽ pembo'e katu pe ġa javo ġa pe. ¹⁵ Po ti pe ndapekwahavi Jesus'ga

mombe'ua, a'ero po ti Tupana'ga nomombyryvi pembo'ehara'ga pe nehẽ napembo'ekatujuhu pe ġa javo ġa pe. Oho po ti ġa yvagi pe nehẽ novĩa ojikoga ġwaramo Jesus'ga rehe. Emo po ti Tupana'ga e'i ġa pe: “Napembojikohetei pe ġa Cristo'ga rehe,” e po ti ga ġa pe nehẽ.

¹⁶ Pe ko Tupana'ga ruhava. A'ereki gara'uva oko pe pyri. Pekwaha po pe a'ea hamo. ¹⁷ Po ġa imbote'varuhui pe me, a'ero po ti Tupana'ga imbote'varuhui ġa pe nehẽ. A'ereki pe garuhava pyryheteva'ea.

¹⁸ Tapenhimoandyandyi ti. Po pepyteripeve'ga e'i tehe ojive: “Yvyakotyve'ga ndeaporoġita rupi ji akwaha hete.” Topohi ti ga ġandeaporoġita hugwi. Toko ti ga Tupana'ga reaporoġita rupi. Ga rekorame Tupana'ga reaporoġita rupi po ti ġa ei ga pe ndokwahavihu ga javo novĩa. Emo po ti ga okwaha hete tuhẽ nehẽ. Tapenhimoandyandyi ti a'ea rehe a'ero.

¹⁹ Yvyakotyve'ga e'i tehe ojipyteripeve'ga pe: “Gweaporoġita katu hete ġa ikwahava.” Tupana'ga ki a'e te e'i ġa pe: “Gweaporoġita tehe reki ġa. A'ereki ġa ndokwahavihu,” ei ga. Igwete garem bikwatijarukara i'ei no:

“Gweaporoġita kwaha ġa ojipe'ga moandyandyita.

Emo Tupana'ga okwaha ġa mombiga ġa ndeaporoġitate'varuhurame,” ei ikwatijara.

²⁰ Iru'ĩa ikwatijara i'ei no:

“Nhandepo jkaharete'ga e'i:

‘Heaporoġita tehe ġa

– kiroki ġa e'i tehe ojive

orokwaha hete ore javo,’ ei ga,” ei ikwatijara.

21 Tapembohetei ojipe'ga ji ko ndereheva'ero javo ga pe. Pehe reki pereko pa. Ore nhaporemo ko pendeheva'ero pepokohavamo. 22 A'ereki jihi pe poko. Apolo'ga pe poko. Pedro'ga pe poko. Yvya ko pendepykavamo. Pemanoe'yma ko pendepykavamo. Pமானോ ko pendepykavamo. Aḡwamova'ea pendepykavamo. Aerēva'ea pendepykavamo. A'ereki pe pereko pa a'ea pejipokohavamo. 23 A'erorame tehe pe pepoko Cristo'ga gareheva'ero. Cristo'ga ko opoko Tupana'ga gareheva'ero.

4

Cristo'ga moirūharava'ea poravykya

1 Nahã po pe ei ore mombe'gwovo a'ero hamo: “Ga ko Cristo'ga remimbotarimova'eareheva'ero oko ga pokoga,” pe'ji po pe hamo. “Tupana'ga nhande mbo'euka ḡa pe aherembikwahavipyre'yma rehe tokwaha ti ḡa kiro javo. Nahã ga nhimoirūukari ḡa pe.” A'ea po pe ei ore mombe'gwovo hamo. 2 Huvihava'ḡa e'i omoirūhara'ḡa pe jipi: “Peporavyky katu ti ji ve a'ero pejikovo nhinhi'ḡa rupi,” ei ḡa ḡa pe. 3 Jesus Cristo'ga e'i jiporavykya pe a'ero. Pe erame jupe ji ndahaykai reki. Ji ndahaykai ojipe'ḡa erame jiporavykya pe no. Jihi vehevi nda'ei jupe. 4 Jipoyja hete ji jiyvyteri pe. A'ereki ji aporavyky katu Cristo'ga pe jirekote'varuhue'yma. Ji ero ḡwaramo rūi reki jukwahavamo jiporavykypyryva. Nhandepojykaharete'ga po ti e'i jupe nehẽ Jesus Cristo'ga.

⁵ Nurã ji ei pe me: Tape'ei ti penhinonde ojipe'ğa poravykya pe. Cristo'ga urame po ti hepiukari nhande ve onhimiva'ea nehẽ – kiroki nhande ndikwahavi ve. Okwahavuka pa po ti ga nhandereaporogita nehẽ. Nhande poravykykaturame nhandekovo katu po ti Tupana'ga nhande mbohetei a'ea rupi nehẽ.

⁶ Nhiirũ, imombe'upavame a'ea pe me ji nhi-mombe'ui pe ndepyga. Apolo'ga ji amombe'u ko no. Pe me ji imombe'ui orerekoagwera tapenhimbo'e ti pejikovo ikwatijara rehe jate nehẽ. Tapembohetei ti ojipe'ğa gareheva'ero ko ji javo. “Ji ndakoi ojipe'ga rehe,” tape'jiuhui ti. ⁷ Tapenhimbohetei no ji ko ға hohe javo. A'ereki ojo'jajo'java'ero pe peko. Tupana'ga remimondotehea reki pe pereko. Gaha omondo pe me. Nurã pe herekoi. Tapenhimbohetei ti a'ero. A'ereki peapoa ko Tupana'ga remimondoa.

⁸ Perekopavipe pe Tupana'ga remimondotehea naerũ? Ndaperekopavi tuhẽ reki pe a'ea. Pe teheuhu peko huvihavamo naerũ ore rekoeymame nahã naerũ? Po pyry pe ndekoi huvihavamo novĩa ore ti toroko huvihavamo pe pavẽi novĩa. ⁹ Emo Tupana'ga po e'i ore ve ovuhu: “Nhimoirũhara'ğa ko koji'i toko tehe ojipe'ğa hohe pa,” e po ga ore ve. Ore po ға ja – kiroki ға pe ға e'i tijukauka ға ojipe'ğa ndovaki javo, a'e ji. A'ereki ға nhaporemõ ore repiaguhu ға ko mbipehu javo ore ve. Yvyakotyve'ğa e'i a'ea ore ve yvagipeve'ğa pavẽi. ¹⁰ Ore Cristo'gareheva'ero ғwaramo ға ei ore ve: “Ndapekwahavihu pe,” ei ға ore ve. Pe ki a'e te pe'ji tehe pejive: “Cristo'gareheva'ero ore orokwaha hete.” Ore

ve ġa ei: “Ndapepopoakarihu pe.” Pe ki a'e te pe'ji tehe pejive: “Orepopoaka hete ore ojipe'ġa mondovo.” Pe ndehe ġa ndekoi pe mboheteheaveo jipi. Ore rehe ki a'e te ġa ndokoi tuhẽ.

¹¹ Orety'a ore jipi. Oreygwei ore nohõ. Ndorogwerekoi ore tapy'ynhapira. Ore nupanupã ġa ore rerekote'varuhuavo. Oropytaahi'vii'viuhu ore jipi. Nahanahã ore rekoï kiromo jate. ¹² Oroporavyky hete ore oropokapavamo toropyhy ti mbatera orojive javo. Ga ete'varuhurame ore ve ore ei reki: “Tupana'ga ti tomomyry pe me.” Ga imbohahyukarame ore ve ore nhimomiranami reki. ¹³ Ga ore mbotegweterame ore nhi'igatui reki ġa pe. Aġwamo vehevi ore mbatera ratykwera'java'ea aheremimombora'java'ea ġa pe – kiroki ġa ndojikogi Cristo'ga rehe.

¹⁴ Kiro ji ikwatijarukari pe me. Emo ji nda'ei tipoyjayjaryme ti ġa javo pe me. Tambo'e ti ġa javo ji ei pe me jira'yra'java'ea pe. A'ereki ji opoarõ hete. ¹⁵ Po pembo'ehara'ġa he'yjuhu hete novĩa, po ġa dez mil novĩa. Emo ojipeji reki jihi jate ako penduva'java'ero pe nderekovo katu. Ojipe'ġa omombe'u Jesus Cristo'ga kiro pe me. Jihi ki a'e te pe mbojikogypy ga rehe pyryva'ea mombe'gwovo pe me ikwehe. ¹⁶ Nurã ji ehetei pe me: Ji rupi ti peho pejikokatuavo. ¹⁷ A'ero ji Timóteo'ga mondoi kiro pe pyri. Ga ko jira'yra'java'ea ji ve. A'ereki jihi ga mbojiko Cristo'ga rehe. Ako hete ji ga rehe. Ga rehe ji jikogi no. Igwete ji Timóteo'ga mondoi pe pyri tokwahavukara'ja ti ga pe me jirekoagwama ji jikoty'arame Cristo'ga pavẽi. A'ea

rehe ji Cristo'gareheve'ġa mbo'embo'ei jipi no jiorame ġagwyri pe nhaporemō.

¹⁸ Jararamo pepyteripeve'ġa nhimbohetetehei kiro Paulo'ga po ti nduri nhande pyri nehē javo tehe ji ve novīa. ¹⁹ Emo Tupana'ga ipotaramo po ti kotihī ji hoi pe pyri nehē. Tihepia ti ġa herekorame Tupana'ga popoakara a'ero, a'e ji. A'ea ji takwaha. Ganhi'ġa jate rūi ji takwaha ġa nhimboheteteherame. ²⁰ A'ereki Tupana'gareheva'ero nhande nianhi'ītehehui. A'ero koi nhande rekokatui Tupana'ga popoakara pyvō. ²¹ Marā po ti ji rurame pe pyri a'ero nehē? Pe pohire'ymame pendekoagwera hugwi po ti ji nhi'ġahyi pe me imbohahyuka nehē. Pe pohirame jugwi po ti ji rekoi pe ndehe pe nderekonhyromo nehē jirurame pe pyri nehē. Marāva'ea po pe pepota naerū?

5

Ndoakwahavihu ahe

¹ Kiro ji ei pe me: Omombe'u ġa ji ve pepyteripeve'ga. “Ndoakwahavihu ga okovo,” ei ġa ga mombe'gwovo. A'ereki ga gwereko gwuva'ga rembirekohēa. Ite'varuhu hete a, xa'e pa nhande jupe. Tupana'gareheve'ġarūive'ġa vehevi e'i ite'varuhu nanongara pe no. ² Penhimboheteuhu pe naerū oroko katu pa ore javo tehe naerū? Ndapevy'arihu hete po pe ga rehe hamo. Pepe'a ti ga pejipytera hugwi ga mondovo pejatykaramo jipi Tupana'ga mboheteavo. ³⁻⁴ Jira'oa ko irupe pe hugwi kiro novīa. Emo ji amondo jireaporoġita imongovo pe pyri. Ji ndakoi pe pyri novīa. Emo ji a'e jipe akoja'ga pe. “Jesus'ga nhandepojykaharete'ga

e'i nde ve: 'Nde ereko te'varuhu,' ei ga nde ve," a'e ji ga pe a'ero. Pejatykarama po ti ji imondoi jireaporoğita pe pyri nehẽ. Jesus'ga popoakara po ti pe nderekoi nehẽ no. ⁵ Pejatykarama ti pekwava'ẽ akoja'ga Satanás'ga pe tombotegwete ti ga gara'oa nehẽ. Jesus'ga ti togweroho gara'uva yvagi pe a'ero nehẽ ura'javame nehẽ.

⁶ Ndapyryvi reki pe nhimboheterame oroko katu pa ore javo tehe. Nhande japorame pão xunhiete'i nhande imondoi imbovuhava hu'uma pype. A'ero ivuvuvuvupavi upa. Na jitehe ojipejive'ga okote'varuhuve'ga pytarame pepyteri pe, a'ero ojupi pavẽi po ga pe mondoi nehẽ pe mongote'varuhuuka. Ndapekwahavi pe a'ea naerũ? ⁷ Páscoa rupi judeus'ğa imombopavi imbovuhava ymyava'ea pão reheve tipyahu ti hu'uma a'ero javo – kiroki hu'uma ndogwerekoi imbovuhava. Na jitehe pe pohipavi ymyava'ea hugwi pejikote'varuhua hugwi ikwehe tipyahu ti nhandereaporoğita a'ero javo. A'ereki na tuhẽ pe pendeaporoğita pyahu pejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. A'ereki Cristo'ga omano nhanderekote'varuhua momboa. Pepohi pa ti pejikote'varuhua hugwi a'ero. Ymya judeusva'ea ijukai cordeiros hako tomanoyme ti nhandera'yrypy'ğa javo hako. Aġwamo ġa Jesus'ga jukaukari raikwehe. Jesus'ga omano nhande repyga tohoyme ti ġa hahyva'ea ruvihava pype omanorame javo. ⁸ Nurã ti xako katu jipi. Xapohi ti nhanderekote'varuhua hugwi. Tiandereaporoğita katu ti nhandekovo. Xanhi'ĩ ti a'itituhẽva'ea rehe.

⁹ Akwatijaruka ji imondovouka pe me ikwehe.

Ikwatijarukarame ji ei pe me: “Tapejihe'ari ti ġa ndehe ġa akwahave'ymuhũrame nehẽ,” a'e ji pe moġitavo ikwehe. ¹⁰ Ji nda'ei ġa pe – kiroki ġa ndojikogi Jesus'ga rehe. Nanongara'ġa ko ndoakwahavihu. Ga opotarahivuhu mbatera jipi. Omioni ġa ojipe'ġa mbatera ġa hugwi. Oko hete ġa ha'angava rehe ġwemimboheteħara rehe okoe'yma Tupana'ga rehe. Nanongara'ġa pe rui ji ei pe me: “Tapejihe'ari ti ġa ndehe.” A'ereki yvya koty pejikoro ġwaramo pe pejihe'a tuhẽ ġa ndehe jipi. ¹¹ Ji ikwatijarame pe me kiro ġa pe ji ei – kiroki ġa e'i ojive novĩa: “Ji ko peirũa. Jesus'gareheva'ero ko ji,” ei ġa javo novĩa. Emo ġa ndoakwahavihu. Jara'ġa opotarahivuhu mbatera. Jara'ġa oko hete ha'angava rehe ġwemimboheteħara rehe okoe'yma Tupana'ga rehe. Jara'ġa e'i te'varuhu ojipe'ġa pe. Jara'ġa ko heagwryrvuhu. Jara'ġa omioni ojipe'ġa mbatera. Nanongara'ġa erame ji ko Jesus'gareheva'ero javo novĩa, tapejihe'ari ti ġa ndehe. Tape'ui jitehe ti ġa pavẽi.

¹²⁻¹³ Kiroki ġa ndojikogi Jesus'ga rehe – ġa pe ji nda'ei peko te'varuhu pe javo. Tupana'ga gwe ti e'i ġa pe nehẽ. Ga pe ki a'e te – kiroki ġa ojatyka pe pavẽi Tupana'ga mboheteavo – ġa pe po pe ei hamo ġa ndekote'varuhurame. Nahã Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei no: “Pemombo ti okote'varuhuve'ga pejipytera hugwi,” e'i.

6

Pemohiġatu ti ojuhupe

¹ Penhoirũ ko pe Jesus'gareheva'ero. Nurã ji ei pe me: Pejogwayvarama ti tapejogwero-hoi juizes'ğa pyri – kiroki ға ndokoi Tupana'ga rehe. Tapejogwero-hoi ti nanongara'ğa pyri tomo-hiğatu ti ға nhande ve javo. Jesus'gareheve'ğa jate ti tomo-hiğatu pe me. ² Tupana'gareheva'ero po ti pe epe'ei imohiğatuavo Tupana'ga rembi-apo'ğa pe nehẽ. Cristo'ga rura'javame po ti pe ei ға pe nehẽ. Ndapekwahavi pe a'ea naerũ? Po ti pe imohiğatui ja'javo ға pe nhaporemonehẽ, marã po pe ndapehekatui imohiğatuavo nonhimimiva'ea ojohupe naerũ? ³ Xa'e po ti nhande imohiğatuavo yvagipeve'ğa pe nehẽ no Tupana'gapyrive'ğa pe. Ndapekwahavi pe a'ea? Po ti nhande ei ға pe vehevi nehẽ, yvyakotyva'ea pe kaitu po nhande imohiğatui kiro hamo. ⁴ Pe jogwayvarama mbatera rehe tapejogwero-hoi ti ға pyri a'ero – kiroki ға pe Jesus'gareheve'ğa e'i ndapyryvi ға javo. Nanongara'ğa pyri tapejogwero-hoi a'ero nehẽ tomo-hiğatu ti ға nhande ve javo. ⁵ A'e ji kiro pe me tapepoyjayjari ti pejikovo. Ndogwerekoi'i'i ikwahapyra'ga pepyteri pe naerũ te'i ti ga peirũ'ğa ndeaporoğita pe ға ndayvarama naerũ? ⁶ Nurã pe peirũ'ğa nderohoi juizes'ğa pyri Jesus'gareheve'ğarũive'ğa pyri naerũ te'i ti ға nhandereaporoğita pe javo. Na rũi po pe ndekoi hamo.

⁷ Ndapyryvi tuhẽ pe me pejogwero-hohava juizes'ğa pyri pejogwayvaro ғwaramo. Peirũ'ğa ndekote'varuhurame pe me nandejate a'ero. Ga imimame pembatera pe hugwi tapejipygi ti ға ndehe. ⁸ Pehe reki peko te'varuhu ға pe a. Pemi reki pe ғambatera ға hugwi – kiroki ға peirũ'ğa

vehevi Jesus'gareheve'ġa.

⁹ Okote'varuhuve'ġa po ti nduvi Tupana'ga pyri yvagi pe nehē. Ndapekwahavi pe a'ea naerū? Taphimoandyandyi ti. Kiroki ġa ndoakwahavihu – nduvi po ti ġa Tupana'ga pyri nehē. Kiroki ġa oko hete ha'angava rehe imboheteavo – nduvi po ti ġa ga pyri nehē no. Kiroki ġa gwereko ojipe'ġa nembireko'ġa – nduvi nehē no. Kiroki ġa ojogwereko akwaimbae'ġa memenhuhū – nduvi po ti ġa Tupana'ga pyri na jitehe nehē no. ¹⁰ Iporomive'ġa po ti nduvi pevo nehē no. Kiroki ġa opotarahivuhu mbatera na jitehe no. Heagwryve'ġa po ti nduvi nehē no. Gahā no – kiroki ġa e'i te'varuhu ojipe'ġa pe. Kiroki ġa onupahū ojipe'ġa herua mbatera ġa hugwi – nduvi po ti ġa Tupana'ga pyri yvagi pe nehē no. ¹¹ Na jitehe ko pe jararamo ikwehe novīa. Emo Jesus Cristo'ga omombo pendekote'varuhua pe hugwi pe mo'emo'eamo pe mombyryva Tupana'ga ra'uva pavēi ikwehe. Tupana'ga nhande timbohete jipi.

Penda'oa ko Cristo'ga apoa kiro

¹² Pe'ji po pe: “Cristo'gareheva'ero ġwaramo ji ndajikwakuvi. A'ero ji rekoi nhiremimbota-rimova'ea rehe,” pe'ji po pe novīa. Ji na jitehe ndajikwakuvi novīa. Emo jara aheremimbota-rimova'ea ndapyryvi reki ahe ve. A'ereki a'ea ahe pojyka. Nurā ji ndakopavi nhinhimimbota-rimova'ea rehe tajipiro'y ti nanongara hugwi – kiroki ahe pojyka, a'e ji pe me. ¹³ Pe'ji po pe no: “Tupana'ga oapo mbiara a'ea ti toho ġandevoga pype javo. Ga oapo nhanderevega no a'ea pype ti

mbiara toho javo,” pe'ji po pe. A'ero pe etehei: “Na jitehe Tupana'ga oapo nhandera'oa tojogwereko-reko ti ġa akwaimbae'ġa kunhangwera'ġa pavēi javo,” pe'ji tehe pe. “Nurā ko pyry nhande ġa nderekohetei. Tireko ti ojipe'ġa nembireko'ġa no,” pe'ji tehe pe. Nanongara rehe ti tapekoi, a'e ji pe me. Tupana'ga oapo tuhē nhanderevega mbiara reheve. Emo po ti ga omomba memei nehē no. Tupana'ga ndoapoi nhandera'oa kia pyvō ti ġa togwereko ġa javo. Oapo ga nhandera'oa nhanderea-poroġita reheve a'ea pyvō ti ġa tombohete Jesus Cristo'ga javo. Ga ko nhandepojkaharete'ga. Gaha ti topojyka nhandera'oa nhandereaporogita reheve. ¹⁴ Tupana'ga ombogwera nhandepojkaharete'ga gamanoa hugwi ikwehe. Aerē po ti ga nhande mbogweravi jitehe nehē opopoakara pyvō nehē no.

¹⁵ Cristo'gareheva'ero pe pejikoty'a ga pavēi. A'ero penda'oa ko Cristo'ga apoa. Ndapekwahavi pe a'ea naerū? Taperekoi ti ġa'upahara'ġa a'ero. Maranuhūrame po pe imondouhui penda'oa Cristo'ga apoa ġa'upahara'ġa pe ġa nderekovouka jupe naerū? Taperekoukari ti ġa peja'oa pe, a'e ji. ¹⁶ Ga ġa'upaharahēa rerekorame ġa jikoty'ari ojipejiva'ea'java'ero. Ndapekwahavi pe a'ea naerū? A'ereki Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

“Ga ojogwerekoro ġwaramo ojipejiva'ea'java'ea akwaimbae'ġa kunhahēa pavēi,” e'i ikwati-jara.

¹⁷ Emo nhanderekorame Cristo'ga pavēi nhande xajikoty'a ojipejiva'ea'java'ero gara'uva pavēi.

18 Taperekouhui tuhẽ ti ġa a'ero. Ga nderekouhrame ġa imbote'varuhui gwa'oa pe. Ojipea ġandekote'varuhua ko na rõi ġa pe. 19 Penda'oa ko Tupana'ga ra'uva ruhava. A'ereki gara'uva oko pe pyri jipi. Ndapekwahavi pe a'ea naerũ? Tupana'ga omondo gwa'uva, pe imbuhuri pejipyri. Penda'oa ko peapoa rõi a'ero. Penda'oa ko Tupana'ga apoa. 20 A'ereki ga Cristo'ga momanouka pe mbopiro'yavo pendekote'varuhua hugwi tapojyka ti ġa jijive javo. Nurã ti peko katu Tupana'ga mboheteavo.

7

Cristo'gareheve'ġa nembirekoa

1 Pekwatija pe mbatera imbuhuruka ji ve ikwehe. Takwahavuka ti ji kiro pe me a'ero imombe'ukatuavo ikwatija imondovouka pe me.

Pyry tuhẽ akwaimbae'ġa pe kunhangwera'ġa nderekoe'ymame novĩa. 2 Emo jara'ġa ojipe'ġa nembireko'ġa potarahivuhu ġa nderekovo. Nurã ji ei reki pe me: Tahembireko po akwaimbae'ġa kunhangwera'ġa pavẽi a'ero, a'e ji. A'ero po ġa ġwembireko'ġa jate gwereko hamo.

3 Gwembirekorame nahã po ġa toko a'ero hamo. Hẽa ġwembireko'ga potarame togwereco po ga hẽa hamo. Na jitehe ga ġwembirekohẽa potarame po hẽa togwereco ga hamo. 4 Gwembirekorame po hẽa ga rerekoi okovo garemimbotarimova'ea rehe hamo. Na jitehe po ga hẽa rerekoi okovo hẽaremimbotarimova'ea rehe hamo. Tokoyme ti ġa ġwemimbotarimova'ea rehe jate. 5 Hembirekove'ġa ti te'iyme ojohupe a'ero ndorogwerekoi ji nde kiro javo. Emo ojipea

ji amombe'u kiro pe me. Po ti pe pe'e na'ẽ ojohupe: "Xanhi'inhi'ĩ ti Tupana'ga pe. Nurã xajogwerekoyme kiro." Pe erame a'ea, a'ea rupi jate ko pyry pejogwerekoe'yma. A'ereki ojikwe pe pe'e na'ẽ: "Ndiajogwerekoi kiro xanhi'inhi'ĩ ti Tupana'ga pe javo," pe'e na'ẽ pe ojohupe. Tapekombegwei ti pejogwerekoa'java, a'e ji pe me. Pe ndekombegwerame po ti Satanás'ga ei pe me nehẽ: "Pereko ti ojipe'ga a'ero," e po ti ga pe me nehẽ. Penhimomiraname'ymame po ti kotihĩ pe ojipe'ga potarahivuhui a'ero Satanás'ga nhi'ĩga rupi pejikovo nehẽ. Nurã ji ei pe me: Tapekombegwei ti penhimbirekoa'java a'ero.

⁶ Ji nda'ei reki kiro: Ahe nhaporemo ti tahembireko a'ero. Nahã ji ei: Ahe hambirekopotarama ti pyry ahe rembirekoro a'ero nehẽ. ⁷ Ji ve reki koji'i pyry ji javijitehe ga nahembirekoi ga potare'yma. Emo Tupana'ga nhande mbokarakatu pa. Jara'ga Tupana'ga ga mbokarakatu toko katu ti ga gwembirekoe'yma javo. Jara'ga ga ga mbokarakatu tahembireko katu ti ga javo.

⁸ Kiro ji ei a'ero hambirekoe'yve'ga pe aherembirekokwera'ga pe no. Pyry ga pe ga ndekorame gwembirekoe'ymamo ji javijitehe. ⁹ Emo ga nhimomiraname'ymame ga potarahivuhuavo tahembireko ti ga ga pavẽi a'ero. A'ereki nanongara'ga gwembirekoe'ymame ga potarahivuhuhetei novĩa. Koji'i pyry nanongara'ga nembirekoro a'ero.

¹⁰ Kiro ji ei hambirekove'ga pe kunhangwera'ga pe topohiryme ti ga gwembireko'ga

hugwi. A'ea ko nhinhi'iga jate rūi. A'ea ko nhandepojykaharete'ga ei ġa pe no. ¹¹ Kunhangwera'ga pohirame ġwembireko'ga hugwi ji ei ġa pe togwerekokatua'ja ti ġa ġwembireko'ga jitehe. Ġwembireko'ga nderekoa'jave'ymame tahembirekoyme ti ġa ojipe'ga pavēi. Akwaimbae'ga pe ji ei no topohiryme ti ġa ġwembireko'ga hugwi, a'e ji nhandepojykaharete'ga nhi'iga mombe'gwovo.

¹² Jara'ga pe ji ei kiro. Tupana'ga nhi'iga ji namombe'ui kiro ġa pe. Jihi a'e ġa pe. Po Cristo'gareheve'ga rembirekohēa ndojikogi Cristo'ga rehe. Po hēa pohipotare'ymame ga hugwi topohiryme ti ga hēa hugwi a'ero. ¹³ Na jitehe ji ei no: Po Cristo'garehevehēa rembireko'ga ndojikogi Cristo'ga rehe. Po ga pohipotare'ymame hēa hugwi topohiryme ti hēa ga hugwi a'ero. ¹⁴ A'ereki ga Tupana'gareheve'ga'jave'ga ga rekoro ġwaramo ġwembirekohēa pavēi Cristo'garehevehēa pavēi. Na jitehe kiroki hēa ndojikogi Cristo'ga rehe – hēa ko Tupana'gareheve'ga'javehēa hēa rekoro ġwaramo ġwembireko'ga pavēi Cristo'gareheve'ga pavēi. Po na rūi hamo, a'ero po ġanda'yra'ga Tupana'gareheve'garūive'ga ja hamo. Ganda'yra'ga ko Tupana'gareheve'ga'jave'ga tuhē reki.

¹⁵ Tupana'ga e'i ojiheve'ga pe nhaporemo: “Pe-jogwereko katu ti,” ei ga. Kiroki ġa ndojikogi Cristo'ga rehe – ġa pohipotarame ġwembireko'ga hugwi Cristo'gareheve'ga hugwi, na ġa pohiri ġa hugwi a'ero. Naname ko Cristo'gareheve'ga piro'yro ġa hugwi a'ero. ¹⁶ A'e reki ji kunhang-

wera'ga pe: Mara'ngu po ti nde enhimbireko'ga mbojikoguka Cristo'ga rehe nehẽ? Igwete ji ei akwaimbae'ga pe: Mara'ngu po ti nde enhimbirekohẽa mbojikoguka Cristo'ga rehe jitehe nehẽ no?

Nahã ti peko Tupana'ga remimo'ẽa rupi

¹⁷ Po nahã pendekoagwera Tupana'ga pe mo'ẽrame ojive ikwehe nahã jitehe ti peko a'ero kiro. A'ereki nahã nhandepojoykaharete'ga pe mongo pe mbokarakatuavo. A'ea ji ei pe me. A'ea jitehe ji ei Cristo'gareheve'ga pe nhaporemohorame Tupana'ga mbohete'hava pype ga mbo'embo'erame jipi. ¹⁸ Judeus'ga okytiuka gwa'yra'ga nakwanhapi'ria ga pita'ngirame. Po judeusramo pe ndekoi Tupana'ga pemo'ẽrame ojive tapeavykyi ti ika'ẽagwera a'ero tiukwahavyme ti javo. Po judeus'garũiva'ero pe ndekoi Tupana'ga pemo'ẽrame tapekytiukari ti ga pe penhakwanhapira. ¹⁹ Na ga ndekoi jate ojikytiukare'ymame. Na jitehe na ga ndekoi jate ojikytiukarame. A'ereki nanongara rehe rũi Tupana'ga oko. Ga onhi'ĩpo'rurame a'ea rehe Tupana'ga rekoi.

²⁰ A'e ji pe me a'ero: Po nahã pe ndekoi Tupana'ga pemo'ẽrame nahã jitehe ti peko.

²¹ Tupana'ga pemo'ẽrame ojive po pe poravykytehei ojipe'ga pe pejipiro'yangave'yma penhimboporavykyve'ga hugwi. Tapevy'aruhui ti a'ea rehe. Nandejate ti peko a'ero pejiporavykyavo ga pe. A'erorame tehe ga pe mbopiro'ypotaramo ojihugwi, pejirokwa ti a'ero pejigwovo ga hugwi. ²² Kiroki ga

ndipiro'yi ojipe'ğa hugwi nhandepojykaharete'ga omo'ërame – ға ipiro'y reki okote'varuhua hugwi. A'ereki nhandepojykaharete'ga ға mbopiro'y jugwi ға mongovo ғwemimbotarimova'ea rehe. Kiroki ға ipiro'y ojipe'ğa hugwi Cristo'ga omo'ërame – ға ndipiro'yi reki Cristo'ga hugwi. A'ereki ға ға mongo ғwemimbotarimova'ea rehe. ²³ Tupana'ga omomanouka Cristo'ga pe ndepyga ikwehe tapojyka ti ға jijive jawo. Peko ti garemimbotarimova'ea rehe a'ero. Tapekoi ti ojipe'ğa nemimbotarimova'ea rehe a'ero okote'varuhuve'ğa nemimbotarimova'ea rehe. ²⁴ Nhiirũ, a'ea'ja ji pe me: Po nahã pe ndekoi Tupana'ga pemo'ërame ikwehe, nahã ti peko jitehe pejikoty'a Tupana'ga pavëi.

Hembirekoe'ÿve'ğa

²⁵ Ikwatijarame ji ve pe ei ikwehe: “Marã re po hembirekoe'ÿve'ğa ndekoi a'ero hamo kunhangwera'ğa?” pe'e pe ikwehe. Kiro ji imombe'ui pe me a'ero. Nhandepojykaharete'ga nde'i reki ji ve a'ea rehe. Jihi a'e a'ero imombe'gwovo pe me. A'ereki nhandepojykaharete'ga omombyry ji ve. Nurã po ahe ojiko ji rehe. ²⁶ A'ero ji ei kiro pe me: Mbatera rahyağwama ғwaramo pyry akwaimbae'ğa ndekoi jitehe okoagwera rehe. ²⁷ Enhimbirekojiperame ti terei a'ero tapohi ti hëa hugwi jawo. Enhimbirekoe'ymame ti terei tanhirembireko ti kiro jawo. ²⁸ Emo enhimbirekorame nde nderekote'varuhui. Hembirekoe'ÿvehëa na jitehe ғwembirekorame po ti hëa ndokote'varuhui a'ero. Emo

penembirekorame koji'i po ti pe ikwahavi hahya nehẽ pejikovo avo yvya koty nehẽ. Ndapotari ji hahya pe me novĩa. Nurã ji ei pe me: Pyry pe napenembirekoi ġa potaruhue'yma.

²⁹ Nhiirũ, nokombegwei po ti Cristo'ga ura'java mbapava koty nehẽ, a'e ji pe me. Nurã ji ei akwaimbae'ġa pe hembirekove'ġa pe a'ero toko po ġa hembirekoe'ỹve'ġa'java'ero hamo. A'ereki hembirekoe'ỹve'ġa ndokoi aġwamova'ea rehe. A'ereki a'ea kotihĩ momina. Ġa ja po hembirekove'ġa ndekoi a'ero hamo, a'e ji pe me. ³⁰ Kiroki ġa ojehe'o hete kiro – toko po ġa ojehe'oe'ỹve'ġa javijitehe hamo. Kiroki ġa ojai hete kiro – toko po ġa ijaje'ỹve'ġa javijitehe hamo. Kiroki ġa opyhypyhy mbatera kiro – toko po ġa ġa ja hamo – kiroki ġa okoe'yma mbatera rehe nhandeapoa rũi reki javo jupe. ³¹ Kiroki ġa opo'ru yvyakotyva'ea – toko po ġa ġa ja hamo – kiroki ġa ndokoi yvyakotyva'ea rehe jate. A'ereki yvya aġwamova'ea mominaġwama nhande hugwi.

³² Apota ji pepiro'ya nhaġatarahiva'ea hugwi. Akwaimbae'ġa hembirekoe'ỹve'ġa oko hete Tupana'ga rehe tonhimohẽ Tupana'ga ji rehe javo. ³³ Hembirekove'ġa ki a'e te oko hete yvyakotyva'ea rehe no tonhimohẽ nhirembirekohẽa ji rehe javo. ³⁴ Mokõi ġa'aġatara a'ero. Oko pota ġa Tupana'ga rehe novĩa. Emo ġa oko pota ġwembireko'ġa ndehe no. Nanongara ko ndapyryhetei a'ero.

Kunhangwera'ġa na jitehe hembirekoe'ỹve'ġa aherembirekokwera'ġa no. Oko hete ġa Tupana'ga rehe tako pa ti garemimbotarimova'ea rehe javo. Hembirekove'ġa ki a'e te oko

hete yvyakotyva'ea rehe no tonhimohẽ
nhirembireko'ga ji rehe javo.

³⁵ A'e ji a'ea pe me topopoko ti ji javo. Ji
nda'epotari pe me: “Na rũi peko. Na rũi peko.”
Nda'e'i ji a'ea. Toko katu ti ģa javo ji ei pe me.
Peko hete ti Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe
pejeaporoġitakaturu nehẽ, a'e ji pe me.

³⁶ Po ojipe'ga ei ġwembirekoruamahẽa pe: “Xa-
jogwerekoyme ti.” Emo po aerẽ ga ei oyvy-
teri pe: “Ndapyryvi reki a'ea hẽa pe,” e po ga.
“Apotarahi ji hẽa no. Areko pota ji hehã a'ero
hamo,” e po ga. Tahembireko tuhẽ ti ga hẽa pavẽi
a'ero ġwemimbotarimo. Ndokote'varuhui reki ga
ġwembirekorame hẽa pavẽi.

³⁷ Ojipe'ga po e'i oyvyteri pe: “Ndarekoi tuhẽ ti ji
nhinhimbirekoruamahẽa pavẽi,” e po ga. Ojipe'ga
rũi e'i ga pe. Ga tuhẽ e'i ojive ġwemimbotarimo.
Ndopotarahivuhui po ga hẽa no. Pyry po ga na-
hembirekoi hẽa pavẽi a'ero hamo. ³⁸ Nahã a'ero.
Kiroki ga hembireko kunhangwerahẽa pavẽi –
pyry tuhẽ ga hẽa rerekoi a'ero. Kiroki ga nahem-
birekoi kunhangwerahẽa pavẽi – koji'i pyry reki
garekoa a'ero.

³⁹ Hembirekovehẽa po nahembirekoa'javi
ojipe'ga pavẽi hamo hẽarembireko'ga ma-
noe'ymame hamo. Ahe manorame hẽa
piro'yro ahe hugwi. A'ero po pyry hẽa
rembirekoro ojipe'ga pavẽi ġwemimbotarimo.
Jesus Cristo'gareheve'ga jate po hẽa gwereco
hamo. ⁴⁰ Emo koji'i hẽa roryvamo
ġwembirekoa'jave'ymame. Jihi reki a'e a'ea pe
me. Tupana'ga ra'uva po ji mbo'e a'ea rehe no.

8

Ikwava'eġipyra ha'angava pe

¹ Tamombe'u kiro pe me mbiara ikwava'eġipyra ha'angava pe ġwemimboheteħara pe. “Mara'ngu po opyryvamo Tupana'ga pe nhande i'urame a'ea?” pe'e pe ji ve ikwatija ikwehe. Pepyteripeve'ġa e'i reki: “Nhande nhaporemotikwaha mbatera,” ei ġa. A'iti nhande tikwaha, a'e ji. Emo nhande ikwahavame mbatera xanhimboheteħete pota reki. Hovai jate nħanenħoarõheterame nhande nhombojikogi Cristo'ga rehe. ² Kiroki ġa e'i tehe ojive akwaha ji mbatera javo – ġa ndokwahakatui ve a'ero. ³ Hovai jate kiroki ġa oarõ hete Tupana'ga – Tupana'ga okwaha hete ġa ojihe ġa ndekoheterame.

⁴ Tamombe'u kiro a'ero mbiara ikwava'eġipyra ha'angava pe. Tikwaha nhande ġanemimboheteħara. A'ea ko ha'angavateħea reki a. Tupana'ga jate oko Tupanamo. Jara ndogwerekoi. Tikwaha nhande a'ea. ⁵ Ojipe'ġa e'i: “Gwereco tupana yvagi pe yvya koty onħimongyavo yvaga jara pavẽi,” ei ġa. Ga pe po gwereco a'ea. ⁶ Nhande ve ki a'e te gwereco ojipejive'ga jate Tupana'ga nħanderuvete'ga. Gaha oapopavuka mbatera hako. Ga rehe nhande rekoi xako ti ġaremimbotarimova'ea rehe javo. Ojipeji jate ko nħandepoġyħarete'ga Jesus Cristo'ga. Gaha oapo pa mbatera hako. Tupana'ga oapopavuka ga pe. Gaha nħandereaporoġita mbopyahu nhande rerekovo no.

⁷ Jararamo nhande tikwaha a'ea. Jara'ġa ki a'e te ndokwahavi a'ea. A'ereki ġa ojipokwaha ha'angava mboheteħa rehe Tupana'ġarũiva'ea

mbohetea rehe ojikoga renonde Jesus'ga rehe. Aḡwamo ki a'e te Jesus'gareheva'ero ḡa ei ha'angavatehea jupe novía. Emo ojipokwahava ḡwaramo ḡa ei jitehe kiro mbiara pe ikwava'eḡipyra pe: “A'ea ko Tupana'garũiva'ea apoa.” A'ero i'urame po ḡa ei oyvyteri pe: “Mara'ngu po Tupana'ga nharõ'e'yma ahe i'urame? Anhimbote'varuhu po ji a'ea uro ḡwaramo,” e po ḡa oyvyteri pe. A'ereki ḡa ndokwahakatui ve. ⁸ Tupana'ga nde'i nhande ve nhande i'urame. Ga nde'i jitehe nhande i'ue'ymame. A'ereki nianemombyryvi i'urame. I'ue'ymame nianembote'varuhui no. A'ea ḡa ndokwahakatui ve.

⁹ A'e reki ji pe me a'ero: Tapemongote'varuhui ti ḡa. Pehe pe'e: “Nanhimbote'varuhui ji i'upavame mbatera,” pe'e pe. Emo ojipe'ḡa ndokwahavi ve a'ea. A'ero po ḡa ei: “Cristo'gareheva'ero nhande nhimbote'varuhui nhande jupavame mbatera,” e po ḡa. Tapemongote'varuhui ti ḡa a'ero i'gwovouka ḡa pe. ¹⁰ Po nde i'ui Tupana'garũiva'ea rongá pype, a'ero po ga nde repiagi. A'ero po ga ei: “Ga okwaha hete mbatera. Igwete ga i'ui reki Tupana'garũiva'ea rupiara,” e po ga nde mombe'gwovo. “Ga javijitehe ti ta'u no,” e po ga. A'ero po ga i'ui a. Emo ga pe po ndapyryvi ga i'urame. A'ereki oyvyteri pe ga etehei: “Jesus'gareheva'ero ji nhimbote'varuhui ji i'urame Tupana'garũiva'ea rupiara,” e'i tehe ga. ¹¹ Ga ndokwahakatui ve. Nde ki a'e te erekwaha nhanerembi'ua nianhimbote'varuhui reki javo. Nerembikwahava reki ḡamongote'varuhuaḡwama nde i'urame

ğandovaki. ¹² Ga ko neirũ'ga. Ga repyga Cristo'ga omano no tamombo ti garekote'varuhua javo. Nde ereko te'varuhu enhirũ'ga pe i'gwovouka ga pe pyryve'ymame ga pe. Nahã nde ereko te'varuhu Cristo'ga pe no. ¹³ Nurã ji ei: Po ti nhirembi'ua nhiirũ'ga mongote'varuhui nehẽ, a'ero po ti ji nda'uağwami mbiara tamongote'varuhuyme ti ga javo ğwaramo.

9

Paulova'ea onhimombe'u Jesus'ga moirũharamo

¹ Jipiro'y ko ji ojipe'ğa hugwi. Ji ko Jesus Cristo'ga moirũharamo ako. A'ereki ji ahepia ga ikwehe nhandepojykaharete'ga. Ji ve ga pe mbojikoguka ojihe ikwehe. ² Ojipe'ğa po e'i ji ve Jesus'ga moirũhara'ga rũi. Pe ki a'e te pe'e ji ve Jesus'ga moirũhara'ga tuhẽ. Jukwaha reki a'ea. A'ereki pehe ko nhiremimbojikohara. A'ereki ji ve nhandepojykaharete'ga onhimoirũuka nahã pe mbojikoguka ojihe.

³ Ojipe'ğa e'i tehe ji ve: “Po Jesus'ga moirũharamo nde rekoi hamo, a'ero po na rũi nde rekoi hamo,” e'i tehe ğa ji ve. Nahã ji ei a'ero nhinhimombe'gwovo ğa pe: ⁴ Jesus'ga moirũharamo ore Jesus'ga mombe'umbe'ui ojipe'ğa pe. A'ero po pyry tuhẽ orerenduhara'ğa imbuhuri mbatera ore ve ikwepykavamo hamo novĩa. ⁵ Jesus'ga moirũharamo jara'ğa nembirekoro Jesus'gareheve'ğa pavẽi. Jesus'ga reki'yra'ğa ko na, Pedro'ga no. Ga ğwembireko'ğa nderohorame ojupi ojipe'ğa imondoi mbatera ğa pe no. Po ore rembirekoro Jesus'gareheve'ğa

pavêi hamo, a'ero po pyry ore ġa nderohoi ore rupi hamo novĩa. ⁶ Jesus'ga moirũharamo jara'ġa Jesus'ga mombe'urame ġanenduhara'ġa omondo mbatera ġa pe toporavykyyme ti ġa ojipea rehe mbatera pyhyga javo. Ore po na jitehe no hamo jihi Barnabé'ga pavêi. Pyry po ore ndoroporavykyi ojipea rehe mbatera pyhyga orojive hamo novĩa. A'ereki ore na jitehe Jesus'ga mombe'umbe'u ojipe'ġa pe jipi novĩa.

⁷ Soldados'ġa tavukarame ġanduvihava'ġa omondo mbatera ġa pe. Ga ndoporavykyi ojipea rehe no tipyhy ti mbatera nhandejive javo. Ganduvihava'ġa omondo ġa pe. Oro itỹhara'ġa no. Ga o'u yva'ia ġwemitymagwera oporavykyagwera rehe. Na jitehe oporavykyagwera rehe ovelhas repiakatuhara'ġa o'u ika'mbya ovelhas hugwi.

⁸ Nanongara pe nhande epavi yvyakotyva'ero. Nhande jate rũi reki xa'e. A'ereki Tupana'ga okwatijaruka nanongara Moisésva'ea pe hako. ⁹ A'ea ikwatijarame Moisésva'ea ei a'ero:

“Tapembojurutyvukari yuranuhũa a'ea ipyrũpyruġame ipi'rogame japea ha'ynha hugwi.

Na i'ui oporavykyro ġwaramo,” ei ahe ikwatijarame ġwemimbo'eagwera hako.

Gara pe ikwatijara i'ei? Yuranuhũa rehe jate Tupana'ga aġataramo ikwatijarukarame naerũ? ¹⁰ Ore repyga jate rũi Tupana'ga ei naerũ? Ore repyga tuhê reki Tupana'ga ei ikwatijaruka hako togwereco ti ġa mbatera javo hako. Nurã ore Jesus'ga mombe'urame po orerenduhara'ġa tombuhu mbatera ore ve

hamo. Ore ko itỹhara'ġa'java'ea. Hyvykoirame ityma renonde po itỹhara'ġa ei hamo: “Aerẽ po ti ji i'ui kohoa pora nehẽ,” e po ġa hamo. Gahã no – kiroki ġa onupanupã ipi'roga japea ha'ynha hugwi. Ipi'rogame po ġa ei aerẽ ti ta'u nehẽ javo hamo. ¹¹ Ore na jitehe no a'ero. Ore Jesus'ga mombe'umbe'urame pe me po tiruahũ pe me pe imbuhurame mbatera ore ve naerũ? Pyry tuhẽ reki pe imbuhuri ore ve novĩa. ¹² Po pyry ojipe'ġa ei pe me mbatera rehe, ore kaitu po pyry ore ei pe me hamo novĩa.

A'erorame tehe ore ndoro'ei reki pe me pembuhu ti mbatera ore ve javo. Po ore ei pe me mbatera rehe, a'ero po ojipe'ġa ete'varuhui ore ve ore Cristo'ga mombe'urame. “Mbatera rehe jate ġa Cristo'ga mombe'ui ore ve,” e po ġa. “Nurã ore norohendupotara'javi gamombe'ua,” e po ġa ore mombe'ute'varuhuavo. Nurã ore ndoro'ei pe me mbatera rehe jipi. Oronhimomirana ore hahyparavuhua pe orokovo jipi timombigyme ti pyryva'ea mombe'ua javo ġwaramo.

¹³ Oro ġa – kiroki ġa oporavyky judeus'ġa jatykahavuhua pype – ġa o'u pevova'ea ojipe'ġa nembikwava'eġa jipi. Ga inoġame mbiara ikwava'ẽhava rehe tikwava'ẽ Tupana'ga pe javo ġa opojoyka mo ojive. Pekwaha pe a'ea. ¹⁴ A'ea'java'ea pe nhandepojoykaharete'ga e'i ore ve no: “Kiroki ġa omombe'u katu pyryva'ea jipi – ġanenduhara'ġa po omondo mbatera ġa pe a'ea rehe hamo,” ei ga.

¹⁵ Pyry po pe imbuhuri mbatera ji ve Jesus'ga mombe'ua rehe hamo novĩa. Emo ji ndapojoykai mbatera pe hugwi. Ji ikwatijarukarame kiro pe me ji nda'ei: “Tapojoyka ti mbatera pe

hugwi.” Ji ndapojykai tuhẽ reki pe hugwi. Nhimanoa ko koji'i pyry ji ve a'ea hohe. Anhimbohete ji nhirembipojykae'yma rehe. Te'iyme ti ġa ji ve a'ero: “Paulo'ga onhimbohete tehe reki. A'ereki ga opojyka mbatera ġa hugwi,” te'iyme ti ġa ji ve a'ero. ¹⁶ Emo pyryva'ea mombe'urame ji nanhimbohetei a'ea rehe jipi. A'ereki Tupana'ga ji mondouka a'ea rehe tuhẽ. “Emombe'u ti Jesus'ga mombe'upyryva,” ei ga ji ve ikwehe. Po ji nahendukatui Tupana'ga nhi'iġa Jesus'ga mombe'gwove'ỹ, a'ero po ite'varuhu ji ve. ¹⁷⁻¹⁸ Po nhiremimbotarimo ji Jesus'ga mombe'umbe'ui jipi, a'ero po pyry ġa imbuhuri mbatera ji ve hamo. Po nhiremimbotarimo rõi Tupana'ga ji mondoukari ġa pyri ga mombe'gwovouka ji ve, a'ero po pyry ji ve ji ndapojykai mbatera ojipe'ġa hugwi ji Jesus'ga mombe'urame ġa pe. A'ero po ji ga mombe'ui ġa pe mbatera rehe rõi.

Paulova'ea ombojiko pota ahe Jesus'ga rehe

¹⁹ Jipiro'y ji ojipe'ġa hugwi nhaporem novĩa. Emo ġandeaporoġita rupi nhaporem ji nhimondoi reki tambojiko ti koji'ive'ġa Jesus'ga rehe javo. ²⁰ Ji Jesus'ga mombe'urame judeus'ġa pe ġandeaporoġita rupi ji hoi a'ero tambojiko ti ġa Jesus'ga rehe javo. Jipiro'y ji Moisésva'ea remimbo'eagwera hugwi novĩa. Emo judeus'ġa a'ea ġwendu katu. A'ero ji ġa javijitehe hendukatui no tambojiko ti ġa Jesus'ga rehe javo. ²¹ Na jitehe Jesus'ga mombe'urame judeus'ġarũive'ġa pe ġandeaporoġita rupi ji hoi no tambojiko ti ġa Jesus'ga rehe javo. Ga ndogwerekoi Moisésva'ea remimbo'eagwera. Nurã jirekorame ġapyteri pe ji

ndakoi hehe no. Ji nda'ei reki: Ji ndakoi Tupana'ga nhi'iġa rehe. A'ea rūi ji a'e. A'ereki ji ako tuhē Cristo'ga nhi'iġa rupi. ²² Jirekorame ġapyteri pe – kiroki ġa ndokwahakatui ojikogame Jesus'ga rehe – ikwahakatue'ŷve'ġa'java'ero ji rekoi tambojiko hete ti ġa Jesus'ga rehe javo. Jihojihorame ojipe'ġa pyteri pe ġa javijitehe ji rekoi a'ero nahã ti tambojiko jara'ġa mo Jesus'ga rehe javo. ²³ Nahã ji rekorekoi ġapyteri pe a'ero tokwaha pa ti ġa Jesus'ga mombe'ua. Akwahavuka ji Jesus'ga ġa pe Tupana'ga ti tomombyry ġa pe javo. A'ereki imombyryvame ġa pe ga omombyry ji ve no.

²⁴ Penembikwahava pe kiro ji ei pe me. Ga nhaġanhaname ji ypy ti tavahe javo, he'yjuhuve'ġa onha novĩa. Emo ojipejive'ga jate ga ypy ovahē. Ga pe ġa imondoi pyryva'ea a'ero ikwepykavamo. Ga javijitehe ti pejirokwa pejikokatuheteavo Tupana'ga ti tomombyry ji ve a'ero nehē javo. ²⁵ Kiroki ġa onha hete tapyhy ti pyryva'ea javo – ojikwe ġa nhaġanhahetei jipi onhimboitavo tanhaġatu kwaha ti javo. Nhande ki a'e te xako katu katu hete jipi xako katu kwaha ti javo. Kiroki ġa onha hete pyryva'ea rehe – pyrygwereuhuva'ea rehe reki ġa ndekoi novĩa ka'atehea apopyra rehe oakaġareheva'ea rehe. Emo a'ea kotihĩ opa ġa hugwi. Nhande ki a'e te pyryheteva'ea rehe nhande rekoi avuiramava'ea rehe. A'ereki nhanderuvaġwama Tupana'ga pyri namomini. ²⁶ Onhaname ġa hokatui tavahe tuhē ti javo. Na jitehe ji rekokatui tavahe tuhē ti Tupana'ga pyri javo.

Ojipe'ġa okwaokwarama ojogwehe ġa opoa mondokatui toho ti jipoa ga rehei katu javo. Na

jitehe ji rekokatui taho ti Tupana'ga rehei katu javo.

²⁷ Amombe'umbe'u ji ojipe'ga pe jipi: “Peko katu ti Jesus'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ero po ti Tupana'ga imombyryvi pe me nehẽ,” a'e ji ga pe jipi. Jihi na jitehe ako katu a'ea rehe no Tupana'ga ti tomombyry ji ve javo. Ji nanhimongoukari nhiremimbotarimova'ea rehe a'ero, te'iyme ti ga ji ve: “Namombyryva'javi reki ji nde ve.”

10

Tapembohetei Tupana'garũiva'ea

¹ Nhiirũ, tapekwahava'ja ti nhaneramon-hava'ea rekoagwera Moisésva'eareheva'ea rekoagwera. Ohorame Egitopeva'ea gwyra hugwi ahe oho pa yvaḡatiḡa gwyri hako – kiroki yvaḡatiḡa ahererohohava hako. Oho pa katu ahe yvya pikaḡa rupi ypiahua pytera rupi o'yahava. ² Ohorame yvaḡatiḡa gwyri ahe nhimboukwahapavi Moisésva'eareheva'ero ohorame yvya pikaḡa rupi ypiahua pytera rupi. ³ Ahe nhaporemo o'u maná – a'ea Tupana'ga ombuhuruka ahe ve yvaga hugwi aherembi'uramo. ⁴ Ahe nhaporemo o'u yhya no – kiroki Tupana'ga ombuhuruka ahe ve toy'u pa ti ga javo. A'ereki Tupana'ga ombuhuruka yhya ahe ve itauhua hugwi. Cristo'ga pe ji ei reki ita mombe'gwovo. A'ereki Cristo'ga ombuhuruka yhya ahe ve ogwovo ahe rupi. ⁵ Nahã Tupana'ga imombyryhetei ahe ve novãa. Emo ahe rekouhurame ite'varuhuva'ea rehe onhimongyavo ga nhimonha'ngahetei

ahere'yjuhua rehe ahe apitiuka ahera'oa momboruka ongae'yi me hako.

⁶ Ahemombe'upyra nhande momoranduvi nhande moğitavo. Ahe ja rui ti xako a'ero. Tipotaruhuyme ti ite'varuhuva'ea.

⁷ Ahere'yjuhua ombohete ha'angava Tupana'garuiva'ea no hako. Tupana'ga rembikwatijarukara ahe mombe'u javo:

“O'uo'u ga oina toryva apovo.

A'ero ga pyi o'ama Tupana'garuiva'ea mboheteavo,” e'i ikwatijara ahe mombe'gwovo hako.

Ahe ja rui ti xako a'ero. Timboheteyme ti ha'angava Tupana'garuiva'ea.

⁸ Ahere'yjuhua gwereko ojipeva'ea rembirekova'ea hako. Nurã ahe manoi ara rupi ve vinte e três milve'ga onhimongyavo. A'ereki Tupana'ga oapitiuka ahe hako. Ahe ja rui ti xako a'ero. Tirekoyme ti ojipe'ga nembireko'ga.

⁹ Ahere'yjuhua ombokwerajahi nhandepojykaharete'ga onhiroyrõyromo jipi hako. Nurã ga mboja mondomondoi ahe ve ahe hu'uuka ahe apitiuka hako. Ahe ja rui ti xako a'ero. Timbokwerajahivyme ti nhandepojykaharete'ga monhi-monha'ngavo.

¹⁰ Ahere'yjuhua e'ie'i te'varuhu onhiroyrõyromo jipi hako. Nurã Tupana'ga ahe apitiukari ojipyrive'ga pe. Ahe ja rui ti xako a'ero. Xa'ete'varuhuyme ti nhanenhiroyrõe'yma.

¹¹ Nahanahã ahe rekoi hako. A'ea koi ojipe'ga momorandu. Igwete Tupana'ga ikwatijarukari aherekoagwera mombe'gwovouka a'ea ti tape-moğita javo nhande ve. Tapekote'varuhui ti a'ero.

A'ereki momina ġwerĩ yvya yvyareheva'ea re-heve nhande hugwi.

¹² Tape'ei ti pejive: “Jjikhetero ġwaramo Cristo'ga rehe po ti ji ndakote'varuhua'javi nehẽ,” tape'ei ti. Mara'ngu po ti pe kotihĩ pejikote'varuhua'java nehẽ? Penhimboko'i ti. Pejapyaka katu ti tapekote'varuhua'javyme ti a'ero. ¹³ Pekwaha pe mbatera rahya jipi. Nanongara jitehe reki ojipe'ġa okwaha no. Emo po ti Tupana'ga oho ġwembi'ea rupi pe pokoga jipi. Ga nomondoahivuhuukari hahyheteuhuva'ea pe me. Hahyrame pe me po ti ga pe mbopopoakari hehe nehẽ. Ga po ti pe mbo'e nehẽ nahã ti peko javo nehẽ. A'ero po ti pe nhimomiranambavi hahya pe nehẽ.

¹⁴ Nhiirũ, tapembohetei'i'i ti ha'angava Tupana'garũiva'ea. ¹⁵ Pekwaha hete pe mbatera, a'e ji pe me. Penhimombaragwaha hete ti a'itituhẽva'ea rehe a'ero kiro ji nhi'iġgame pe me. ¹⁶ Amoamome nhande i'ui vinho pão raygwe'roga reheve xajapyaka kiro Cristo'ga manoagwera rehe javo. Nhande i'urame vinho copopypeva'ea nhande ei Tupana'ga pe: “Ndepyry hete nde Cristo'ga rekoa reka'vogauka ga momanomouka ore ve,” xa'e nhande ga pe. Nhande i'urame vinho copopypeva'ea nhande jogwerekoi nhanenhimbojikoty'a Cristo'ga pavẽi garekoa rerekovo. Nhande i'urame pão nhanerembihaygwe'roga nhande jogwerekoi nhanenhimbojikoty'a Cristo'ga pavẽi Cristo'ga ra'oa rerekovo. ¹⁷ Nhandere'yjuhu nhande novĩa. Emo nhande xajogwereco pa nhandejikoty'a

Cristo'ga pavēi ojipejiva'ero. A'ereki nhande nhaporemo ti'u akoja jitehe pão ojipejiva'ea.

¹⁸ Pehepia ti judeus'ğa ndekoagwera no. Gweru ға mbiara jipi imondovouka Tupana'ga pe ikwava'ēhava rehe. Aerē ға i'ui mo. I'urame Tupana'gapeva'ea ға jogwerekoi ojikoty'a Tupana'ga pavēi. ¹⁹ Oro Tupana'garūiva'eapeva'ea, marāi ji jupe a'ero? Oko tehe reki Tupana'garūiva'ea, a'e ji, ғанembikwava'eға pavēi – kiroki ikwava'embyra Tupana'garūiva'ea pe. ²⁰ Imondorame mbatera jupe ikwava'ēhava rehe Tupana'ga pe rūi ға imondo. Omondo ға Diabo'gapyriva'ea pe reki anhaға pe, a'e ji. Ndapotari ji pejikoty'ara Diabo'gapyriva'ea pavēi. ²¹ Pe'u pe copopypeva'ea nhandepojykaharete'gapeva'ea. Tape'ui po pe copopypeva'ea Diabo'gapyriva'eapeva'ea no hamo. Pe'u pe mbatera ikwava'embyra nhandepojykaharete'ga pe. Tape'ui po pe mbatera ikwava'embyra Diabo'gapyriva'ea pe no hamo. ²² I'urame a'eapeva'ea po ti nhande nhandepojykaharete'ga monhimboahivuhui nhandejive nehē. A'ero po ti ga imbohahyukari nhande ve nehē. A'ereki ga ipopoakaruhu hete nhande hohe pa.

Ji rupi jitehe ti peho, ei ahe

²³ Pe'ji po pe: “Cristo'gareheva'ero ғwaramo nhande ndikwakuva'javi. A'ero ji rekoi nhiremimbotarimova'ea rehe,” pe'ji po pe. Na tuhē nhande ndikwakuva'javi novĩa. Emo amoamome ndapyryvi reki ojipe'ға pe nhande rekorame nhaneremimbotarimova'ea rehe. Amoamome nhanderekorame nhaneremimbotarimova'ea rehe nhande

ndipokopokogi reki ojipe'ğa Cristo'gareheve'ğa.
²⁴ Nhandejive jate rũi po nhande imombyryvi hamo. Timombyry po nhande ojipe'ğa pe hamo no.

²⁵ Nahã ti peko a'ero. Pe'u pa ti mbiara ipy-hygame ima'êhai pe. Tape'ei ti ğa pe: “Pemombe'u ti ji ve. Omondo jipe ğa agwa Tupana'garũiva'ea pe ikwava'êhava rehe inoğa? Marã a'ero?” Tape'ei ti a'ea ğa pe. Pe'u pa ti jave'yma. Tapemongotehei ti pejipy'a mbatera rehe i'gwovo a'ero. ²⁶ A'ereki Tupana'ga mombe'uhava e'i:

“Yvya ko nhandepojykaharete'ga apoa yvyakotyva'eareheva'ea nhaporemno,” e'i ikwatijara imombe'gwovo.

Pyry tuhẽ nhande i'ui garembiapoa a'ero.

²⁷ Po Cristo'gareheve'garũive'ga ei pe me: “Pejijo i'gwovo ji pyri,” e po ga. Pehopotarame ti peho ga pyri a'ero i'gwovo. Pe'u pa ti garemimbuhura. Tape'ei ti ga pe: “Marã? Eremondo jipe nde agwa Tupana'garũiva'ea pe ikwava'eğa inoğa?” Tape'ei a'ea ga pe. Pe'u pa ti imongotehee'yma pejipy'a hehe i'gwovo pa ga pyri. ²⁸ Hovai jate po ojipe'ga ei pe me: “Okwava'ẽ ğa agwa Tupana'garũiva'ea pe.” Po ga erame a'ea pe me tape'ui ti a'ero penhağataruhuramo ga rehe – kiroki ga omombe'u pe me. A'ereki oyvyteri pe ga e'i jupe: “Po Cristo'gareheve'ğa ndo'ui nanongara hamo,” ei ga. ²⁹ Pe me ko pyry pe i'ui novĩa. Emo ga pe ndapyryvi i'ua. Nurã tape'ui a'ero.

Pe'e po pe ji ve a'ero: “Marã naerũ? Jipiro'y ji jijkwakuva hugwi i'gwovo pa mbatera. Maraname ji nda'ui naerũ ğa eteherame jupe ahe ndo'ui javo?” pe'e po pe ji ve. ³⁰ “T'urame jipi ji ei

Tupana'ga pe: ‘Ndepyry hete nde imbuhuruka mbatera ji ve,’ a'e ji ga pe,” pe'e po pe ji ve. “Maranuhũrame ġa ete'varuhui ji ve nhirembi'ua rehe ji ekaturame Tupana'ga pe i'gwovo naerũ?” pe'e po pe ji ve.

³¹ Nahã a'ero, a'e ji. Peko katu ti mbatera urame mbatera aporame no pejikovo katu pa. A'ero po ti ojipe'ġa pe ndepiagame Tupana'ga mboheteri nehẽ. “Ndepyry hete nde ġa mongokatuavo,” e po ti ġa Tupana'ga pe a'ero pe mombe'gwovo nehẽ. ³² Peko katu ti a'ero. Tapemongote'varuhui ti judeus'ġa. Tapemongote'varuhui ti judeus'ġarũive'ġa no. Tupana'gareheve'ġa ti tapemongote'varuhui Jesus'gareheve'ġa. ³³ Ji rupi jitehe ti peko katu a'ero. Ji tamonhimoheureka pa ojipe'ġa jijihe jipi. Namombyrypotari ji jijive jate. Ga pe nhaporemõ ji imombyrypotari jipi tojiko ti ġa Jesus'ga rehe javo.

11

¹ Cristo'ga rupi jitehe ji hoi. Na jitehe ti peho ji rupi.

Kunhangwera'ġa ndekoa ġa jatykarame

² Pyry hete pe napemoka'nhyimi jipi jirekoagwera pejiipyri. Peho pe nhiremimbo'ea rupi no. A'ereki Cristo'gareheve'ġa nemimombe'ua rehe ji pe mbo'ei.

³ Takwahavuka ti a'ero pe me. Cristo'ga ko huvihava'ga akwaimbae'ġa pe. Akwaimbae'ġa ko huvihava'ga ġwembireko'ġa pe. Tupana'ga ko

huvihava'ga Cristo'ga pe. ⁴ Ndapyryvi a'ero akwaimbae'ga nhakağahovi onhi'igame Tupana'ga pe ġandovaki Tupana'ga mombe'urame ojipe'ga pe no. Onhakağahovame po ġa imbote'varuhui Cristo'ga pe ga ko jiruvihava'ga rui javo.

⁵ Emo kunhangwera'ga nhakağahove'ymame ndapyryvi ġa nhi'igame Tupana'ga pe ġandovaki ġa Tupana'ga mombe'urame ojipe'ga pe no. Onhakağahove'ymame po ġa ei: “Nhirembireko'ga ko huvihava rui ji ve,” e po ġa. Nanongara'ga ko ġa ja – kiroki ġa, ojipe'ga opĩ ġa'ava ġa hugwi tipoyjaryme ti ġa javo. ⁶ Onhakağahove'ymame po ġa tokyti pa o'ava a'ero hamo. Po ġa ndopotari opoyjayjare'ymamo oapina rehe, a'ero po ġa tonhakağaho hamo. Tonhakağaho po ġa onhi'igame Tupana'ga pe ġandovaki ga mombe'urame no hamo.

⁷ Akwaimbae'ga po nonhakağahovi hamo. A'ereki Tupana'ga oapo akwaimbae'ga oji'java'ero. Gandeaporoğita Tupana'ga reaporoğita ja. Kunhangwera'ga ki a'e te ġandeaporoğita akwaimbae'ga ndeaporoğita ja. ⁸ Tupana'ga ndoapoi reki akwaimba'eva'ea kunhangwerava'ea ra'oa pyvõ. Ga oapo kunhangwerava'ea akwaimba'eva'ea nharukağa pyvõ hako. ⁹ Na jitehe Tupana'ga ndoapoi akwaimba'eva'ea kunhangwerava'ea pe. Ga oapo kunhangwerava'ea akwaimba'eva'ea pe topoko ti hēa ga javo hako. ¹⁰ A'ero po kunhangwera'ga tuhē e'i onhakağahova pe hamo yvagipeve'ga nembiepiaga ġwaramo. ¹¹ Ojikoty'aro ġwaramo nhandepojkaharete'ga pavēi ġa jikogĩ ojogwehe jipi kunhangwera'ga

akwaimbae'ğa pavēi. ¹² A'ereki ymya Tupana'ga oapo kunhangwerava'ea akwaimba'eva'ea nharukağa pyvō. Nahã kunhangwerava'ea ohē akwaimba'eva'ea hugwi. Emo kiro akwaimbae'ğa o'a kunhangwera'ğa hugwi. Tupana'ga reki oapopavuka okovo.

¹³ Pehe ti penhimombaragwaha hehe. Pyry pe me kunhangwera'ğa nhi'iğame Tupana'ga pe ġandovaki ġa nhakağahove'ymame naerũ? Ahã, a'e ji. ¹⁴ Pekwaha pe pejiyvyteri pe akwaimbae'ğa avukuhua ġambopoyjayjare'yma. ¹⁵ Kunhangwera'ğa avukuhua ki a'e te ġambokatua rupiara. A'ereki Tupana'ga omondo a'ea ġa pe toakağaho'i ti ġa a'ea pyvō javo. ¹⁶ Momina nhinhi'ğa a'ea rehe a'ero. Po ojipe'ğa ji rayvapotari ġa'akağahova rehe, a'ero po ji ei ġa pe: Na tuhē ore rekoi. Nahã jara'ğa ndekoi no Cristo'gareheve'ğa ojatykarame Tupana'ga mboheteavo.

Ahe o'u ikwahava'java Cristo'ga manoagwera

¹⁷ Kiro pe mbo'erame po ti ji nopombohetei nehē. Anhi'iğahy po ti ji pe me nehē. A'ereki pe jatykarame Tupana'ga mboheteavo a'ea ko pendekokatuağwama rui reki. Peko te'varuhu reki pe. ¹⁸ Tanhi'ĩ na'ē pe me pejogwayvara rehe a'ero. A'ereki ojipe'ğa omombe'u a'ea ji ve. “Corintopeve'ğa ojatykarame ġa jogwayvayvari jipi. Ga ndojihe'akatui,” ei ġa pe mombe'gwovo ji ve. Arovia gwere ji ġanhi'ğa. ¹⁹ Tupana'ga po e'i a'ero: “Na ġa jogwayvari tomboukwaha ti okokatuve'ğa a'ero.” ²⁰ Pejatykarame pe ei: “Ti'u ti nhandejapyakavo nhandepojykaharete'ga rehe,”

pe'e tehe pe jipi. Emo reki pe ndapekoi ga rehe pe-jikote'varuhuro ġwaramo i'urame. ²¹ Pejihe reki pe peko. A'ereki i'urame jararamo pe pe'u jipe ima'êa renonde. Jara'ġa ndogwerekoi reki. Nurã ko ty'ara jara'ġa jukai. Jara'ġa ki a'e te heagwyry vinho i'uhetero ġwaramo. ²² Ndaperekoi tuhẽ po pe onga naerũ tape'u ipype? Ndapekoa'javi po pe Tupana'gareheve'ġa ndehe naerũ imbatere'ÿve'ġa mbopoyjayjare'yma naerũ? Marã po ti ji a'ero pe me nehẽ naerũ? Opombohete po ti ji a'ea rehe naerũ? Nopombohetei tuhẽ po ti pe a'ero nehẽ.

²³ Amombe'u ko ji pe me nhandepojykaharete'ga remimbo'eagwera ikwehe – a'ea ga omombe'uuka ji ve. Nahã a'ero. Omanoa renonde Jesus'ga rekoi ġwemimbo'ehara'ġa pavëi ypytunimo ikwehe. Judasva'ea omondouka ġwerĩ ga guardas'ġa po pe tojuka ti ġa ga javo. A'ea renonde Jesus'ga ipyhygi pão.

²⁴ Igwete ga ei Tupana'ga pe: “Ndepyry hete nde imbuhua ore ve,” ei Jesus'ga javo ga pe. Igwete ga haygwe'rogwe'rogi imondovo ġwemimbo'ehara'ġa pe. “A'ea ko jira'oa, a'e ji jupe,” ei ga ġa pe. “Pe'u kiro. A'ereki jira'oa ji anhikwava'ẽ kiro pe ndepykaramo nhimanorame,” ei ga. “Aerẽ ti pe'ua'jaa'ja pão a'ero tanhimoka'nhymyme ti,” ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe ikwehe.

²⁵ Na jitehe ġa i'urẽ mbatera Jesus'ga ipyhygi copo vinho ryrúa. Igwete ga imondoi ġa pe javo. “Pe'u kiro copopypeva'ea,” ei ga. Igwete ga imombe'ui gwekoa ġa pe. “Aheka'voguka po ti ji jirekoa ġa pe jijijukauka nehẽ,” ei ga. “Nahã po ti ji manoi yvyakotyve'ġa ndepygá.

A'ereki Tupana'ga e'i ipyahuva'ea imombe'gwovo. 'Garekoa reka'vogame po ti ji imombori ġandekote'varuhua ġa hugwi,' ei Tupana'ga," ei ga. "Nurā jirekoa reka'voga ġwaramo a'iti hete tuhē po ti Tupana'ga imombori he'yjuhuve'ġa ndekote'varuhua ġa hugwi nehē ġwembi'ea rupi," ei Jesus'ga ġa pe. "Pe'u ti a'ero vinho copopyeva'ea. Pe i'ua'jaa'javame ji kwahava'ja a'ero nehē," ei Jesus'ga ġwemimbo'ehara'ġa pe. ²⁶ A'ea ko Jesus'ga nhi'ġagwera ikwehe. Ġgwete ji ei pe me: Garura'java renonde nahā po ti pe i'ua'jaa'javi pāo copopyeva'ea reheve. I'ua nanani po ti pe ikwahavukari ojipe'ġa pe gamanoagwera nehē.

²⁷ Peko katu ti a'ero i'urame pāo copopyeva'ea reheve Cristo'ga manoagwera herekokatuavo. Kiroki ga oko te'varuhu i'gwovo – ga ombotegwete Cristo'ga ra'oa garekoa reheve, ga ombotegwete gamanoagwera a'ero. ²⁸ Nurā ti pekwaha na'ē pejeaporoġita i'ua renonde. Pendeaporoġita pyryvame ti pe'u pāo copopyeva'ea reheve herekokatuavo a'ero nehē. ²⁹⁻³⁰ Pepyteripeve'ġa ki a'e te nonhimombaragwahavi nhandepojykaharete'ga manoagwera rehe ġa i'urame pāo copopyeva'ea reheve. Nanongara'ġa pe Tupana'ga ombohahyuka a'ero. Nurā pepyteripeve'ġa tetirūaramo opopoakare'yma onhimongyavo. Jara'ġa omano no. ³¹ Po ti nhande ikwahavi nhandereaporoġitapyryva na'ē i'ua renonde, a'ero po ti ga nombahayukari nhande ve nehē. ³² Imbohahyukarame nhande ve ga nhande mbo'ei nhanderekote'varuhua rehe tomombi ti ġa a'ea javo. Ga nhande mbo'ei

te'iyme ti ga nhanderekote'varuhua pe o'erame oarõe'ỹve'ğa pe nehẽ ға mondovo hahyva'ea ruvihava pype nehẽ.

³³ Nhiirũ, pejatykarama i'gwovo Cristo'ga manoagwera kwahava'java tape'una'ei ti a'ero. Pe'ji ti pejohupe: “Na ti ға ndupavi na'ẽ,” pe'ji ti. ³⁴ Tape'una'ei ti mbatera Tupana'ga ti tombahyukaryme pe me. Po ti ty'ara jara'ğa jukahetei, a'ero po ti ға ғwonga pe na'ẽ i'ui mo hamo.

Jihorame pe pyri po ti ji pe mbo'ei jara rehe pe nderekovo nehẽ.

12

Tupana'ga ra'uva ahe mbokarakatu

¹ Nhiirũ, tamombe'u ti kiro pe me Tupana'ga ra'uva remimbuhura Cristo'gareheve'ğa pe. A'ereki a'ea rehe pe ikwatijari ji ve ikwehe. A'ea ji tamombe'u katu kiro pe me tapekwaha hete ti jawo. ² Pekwaha pe pejikoagwera. Pe ndapejikogi Cristo'ga rehe ikwehe. Nurã ға pe mbopogwepogweuhui ғwemimbotarimova'ea rupi imboheteuka pe me ha'angava Tupana'garũiva'ea okojirũiva'ea. ³ A'ero ji takwahavuka kiro pe me Tupana'ga ra'uva remimbo'ea. Tupana'ga ra'uva ombo'erame ға nombotegwetei Jesus'ga a'ero. Tupana'ga ra'uva ombo'erame jate reki ға ei: “Jesus'ga ko orepojykaharetero oko,” ei ға.

⁴ Tupana'ga ra'uva ombuhu paravuhu nhandekarakatua. Gara'uva jitehe reki ombuhu pa nhande ve nhande nanenani.

⁵ Nhandeporavykya ojoatyatyvi ojohugwi novĩa.

Emo Jesus'ga pe jitehe nhande xaporavyky nhandekovo. ⁶ Nhandekarakatua ojoatyatyvi ojohugwi novĩa. Emo Tupana'ga jitehe nhande mbokarakatu pa nhande rerekovo.

⁷ Tupana'ga gwepiuka gwa'uva remimbuhura nhande nanenani topoko pa ti ġa ojipe'ġa javo. ⁸ Nahã Tupana'ga ra'uva nhande mbokarakatu pa. Ojipe'ga pe gara'uva omombe'uuka Tupana'ga rembikwahava. Tupana'ga ra'uva jitehe ombo'euka ojipe'ga pe a'itituhẽva'ea kwahava rehe. ⁹ Gara'uva jitehe ombojiko hete ojipe'ga Tupana'ga rehe. A'ea jitehe omombiguka ojipe'ga pe ġatetirũa ġa hugwi. ¹⁰ A'ea jitehe oapouka ahemonhimomby'ava'ea ojipe'ga pe. Ojipe'ga pe a'ea omombe'uuka Tupana'ga nhi'iġa. Tupana'ga ra'uva omombaragwahavuka ojipe'ga pe ġwemimbokarakatua. A'ero ga ikwahavi javo Tupana'ga ra'uva ġa mbokarakaturame. Ga ikwahavi javo Tupana'ga ra'uvarũiva'ea ġa mbokarakaturame. Tupana'ga ra'uva ombokarakatu ojipe'ga monhi'ĩparavuhuavo. A'ero ko ganhi'iġa vvyakotyve'ġa nembikwahave'ỹva'ea. Ojipe'ga pe Tupana'ga ra'uva okwahavuka akoja'ga nhi'iġa imombe'ukatuavouka nhanerembikwahave'ỹva'ea tokwaha pa ti ġa javo. ¹¹ Tupana'ga ra'uva jitehe ombokarakatu pa ġa a'ero. A'ea jate ombokarakatu paravuhu ġa naġanani ġwemimbotarimo okovo.

He'yi nhandera'oareheva'ea

¹² Ta'e ti kiro nhandera'oa'java'ea mombe'gwovo. Ojipeji ahera'oa rekoi novĩa. Emo ahera'oa gwereko he'yiva'ea

ojihe: ahetĩa, ahepoti'a, ahepy'a no. Ahera'oareheva'ea nhaporemō ojihe'a reki ojogwehe onhimongovo ojipejiva'ero ahera'oro. Na jitehe nhande re'yiro Cristo'gareheva'ero nhanenhimongyavo novĩa. Emo nhande nhaporemō xako ojipejiva'ea'java'ero Cristo'ga pavẽi. ¹³ A'ereki Tupana'ga ra'uva nhande mongo pa ojipejiva'ea'java'ero. Nhande xako paravuhu novĩa. Jara'ga ko judeusramo, jara'ga judeus'garũiva'ero. Jara'ga oporavyky tehe ojipe'ga pe opiro'ye'yma ga hugwi. Jara'ga oporavyky opiro'yro ojipe'ga hugwi. Nhande pyri nhaporemō ko Tupana'ga ombuhu gwa'uva jitehe.

¹⁴ Pehepia ahera'oa a'ero. Ojipejiva'ea jate rũi ahera'oareheva'ea. He'yiva'ea reki ahera'oa gwereko ojihe. ¹⁵ Po ahepya ei: “Ji ko ahepoa rũi. Ji ahera'oareheva'ea rũi reki a'ero.” Ahepya erame a'ea po i'etehei ikwahave'yma javo. A'ereki ahepya ko ahera'oareheva'ero tuhẽ reki oko. ¹⁶ Po ahepyakwara ei: “Ji ko ahereakwara rũi. Ji ahera'oareheva'ea rũi reki a'ero.” Ahepyakwara erame a'ea po i'etehei. A'ereki ahepyakwara ko ahera'oareheva'ero tuhẽ reki oko. Na jitehe nhande re'yiro Cristo'gareheva'ero nhandekarakatuparavuhuavo ojipe'ga pokoga. Ojipejive'ga jate rũi reki Cristo'gareheva'ero. Po ojipe'ga ei: “Ikarakatu ga japovo ahemonhimomby'ava'ea. Ji ndajikarakatui japovo a'ea. Ji Cristo'gareheva'ea rũi reki a'ero.” Ga erame a'ea po ga etehei ikwahave'yma. A'ereki ga Cristo'gareheva'ero tuhẽ reki oko.

¹⁷ A'ea'ja ji pe me. Pehepia ahera'oa.

Po ahereakwara jate hekorame gara pyvõ po ahe henduvi hamo naerũ? Po aheapyakwara jate hekorame gara pyvõ po ahe hetuni a'ero hamo naerũ? Nahã ji ei Cristo'gareheve'ga mombe'gwovo a'ero no. Po ahemonhimomby'ava'ea apohara'ga jate ga ndekorame ma'ga po omombe'u Tupana'ga ojipe'ga pe hamo naerũ? ¹⁸⁻²⁰ Ahera'oareheva'ea nhaporemo reki Tupana'ga omongo katu ahera'oa rehe gwemimbotarimo. Po heheva'ea jate hekorame ojipejiva'ea jate, marã po ahera'oa rekoi a'ero hamo naerũ – kiroki a'ea rehe oko heheva'ea? He'yi reki ahera'oareheva'ea. Emo ojipejiva'ea ahera'oa. Na jitehe nhande nanenani Tupana'ga nhande mongoi ojiheva'ero nhande mbokarakatuparavuhuavo gwemimbotarimo. Po ojipejive'ga jate ga rekorame Cristo'gareheva'ero marã po nhande xajihe'a ojogwehe Cristo'ga pavẽi hamo naerũ? Nhandere'yjuhu reki nhande Cristo'gareheva'ero. Emo nhande xako ojipejiva'ea'java'ero Cristo'ga pavẽi nhandekarakaturo nhandejopokopokoga.

²¹ Ahereakwara nde'i ahepoa pe: “Ji ndajikogi nde rehe,” nde'i jupe. Na jitehe aheakağa nde'i ahepya pe no: “Ji ndajikogi nde rehe,” nde'i jupe. A'ereki ahera'oareheva'ea ojiko tuhẽ ojogwehegwehe. Na jitehe Cristo'gareheve'ga jikogi ojogwehegwehe no.

²² Jara pe nhandera'oareheva'ea pe nhande ei ipopoakare'ỹva'ea. Emo xajiko hete reki nhande nanongara rehe. ²³ Jara pe nhande ei okoteheva'ea. A'ea nhande imbojigwagi tireko katu ti javo. Jara nhande ndihepiukari ojipe'ga

pe. A'ea rehe nhande timongi katu tapy'ynhapira a'ero tohepiagyme ti ġa javo. ²⁴ Kiroki koji'i ikatu nhande ve nhandera'oareheva'ea – a'ea nhande nimbojigwagi a'ero. Tupana'ga tuhē ombojihe'a pa ahera'oareheva'ea tombojigwa hete ti ġa okoteheva'ea javo nhande ve. ²⁵ Nahā Tupana'ga imbojihe'akatui ahera'oareheva'ea a'ero tokote'varuhuyme ti heheva'ea ojohupeupe javo. “Ti'ağata pa ti ahera'oareheva'ea ojogwehegwehe,” ei Tupana'ga. Na jitehe Tupana'ga nhande mbojihe'akatui ojipejiva'ea'java'ero tokote'varuhuyme ti Cristo'gareheve'ğa ojohupe javo. “Ti'ağata pa ti ġa ojogwehegwehe ojogwerekokatuavo,” ei Tupana'ga nhande ve. ²⁶ Hahyrame ojipejiva'ea pe ahera'oareheva'ea pe hahy jara pe nhaporemo a'ero. Ga imombyryvame ojipejiva'ea pe a'ea ko pyry jara pe nhaporemo no. Na jitehe hahyrame ojipejive'ga pe Cristo'gareheve'ga pe hahy jara'ğa pe nhaporemo Cristo'gareheve'ğa pe nhaporemo. Ojipe'ğa imombyryvame ojipejive'ga pe Cristo'gareheve'ga pe jara'ğa ndorypavamo ga pavēi a'ero.

²⁷ Penhinanhinani peko Cristo'gareheva'ero. Igwete ojipejiva'ero pe jihe'ari ojogwehe Cristo'ga pavēi. ²⁸ A'ero pe jatykatykai Tupana'ga mboheteavo. Igwete Tupana'ga pepyteripeve'ğa mo'emo'ēi tojopokopoko ti ġa javo. Jara'ğa pe ga ei: “Ga hohe pa po ti pe. Cristo'ga moirūharamo po ti pe peko nehē,” ei ga. Jara'ğa pe ga ei: “Cristo'ga moirūhara'ğa ndehohyva'ero po ti pe peko. Pe po ti nhinhi'igga mombe'uharamo peko nehē,” ei ga. Jara'ğa pe Tupana'ga ei:

“Nhinhi'íga mombe'uhara'ga ndehohyva'ero po ti pe peko. Ojipe'ga mbo'eharamo po ti pe peko nehē tapemongo ti ga Cristo'ga nhi'íga rupi,” ei ga ga pe. Jara'ga pe Tupana'ga ei: “Pe po ti peapo ahemonhimomby'ava'ea nehē.” Jara'ga pe ga ei: “Pe po ti pemombiguka ojipe'ga tetirūa ga hugwi nehē.” Jara'ga pe ga ei: “Pe po ti ojipe'ga pokopoko imbatere'ỹve'ga nehē ipopoakare'ỹve'ga nehē no.” Jara'ga pe Tupana'ga ei: “Pe po ti ojipe'ga moġitai ga mondomondovo.” Jara'ga pe ga ei: “Opombokarakatu po ti ji pe monhi'ĩparavuhuavo nehē. Penhi'íga po ti vyvyakotyve'ga nembikwahave'ỹva'ea a'ero nehē,” ei Tupana'ga ga pe.

²⁹ Ga nhaporemō rūi reki Cristo'ga moirūhara'ga a'ero. Ga nhaporemō rūi Tupana'ga nhi'íga mombe'uhara'ga. Ga nhaporemō rūi gambo'ehara'ga. Ga nhaporemō rūi oapo ahemonhimomby'ava'ea. ³⁰ Ga nhaporemō rūi Tupana'ga ga mbokarakatui imombigauka ga pe ojipe'ga tetirūa ga hugwi. Ga nhaporemō rūi Tupana'ga ga monhi'ígi imongovo ganhi'íga nhanerembikwahave'ỹva'ero. Ga pe nhaporemō rūi Tupana'ga imombe'ukwahavukari ganhi'íga nhanerembikwahave'ỹva'ea. ³¹ Pepota tuhē ti pejive a'ero Tupana'ga ra'uva remimbuhura a'ea remimbokarakatua – kiroki koji'i pyryva'ea ojipea hohe.

Igwete ji kiro imombe'una'ēi pe me penemi-arōhetea tapendeaporogita katu ti javo. A'reki koji'i pyry hete tuhē nhande ojipe'ga arō hete a.

13

Tiarõ hete nhande ojipe'ga

¹ Po nhande nhi'igi hajiheve'ga nhi'igimo yvagipeve'ga nhi'igimo no. Po nhande niarõi ahe nhanenhi'igame ġanhi'igimo, a'ero po nhande nhi'itehei reki imotininiuhũva'ea ja hahyahivuhuva'ea ja.

² Po Tupana'ga nhande mbokarakatui imombe'gwovouka onhi'iga. Po nhande niarõi ahe imombe'urame, a'ero po nhande rekotehei reki.

Po nhande ikwahapavi mbatera ikwahava Tupana'ga rembikwahava onhimiva'ea. Po nhande niarõi ahe nhande ikwahapavame mbatera, a'ero po nhande rekotehei reki.

Nhande jikohetero ġwaramo Tupana'ga rehe po ga nhande pokogi vytyruhua mbojipe'auka nhande ve nhande erame jupe pepe'a javo. Po nhande niarõi ahe nhandejikoheterame Tupana'ga rehe nahã javo, a'ero po nhande rekotehei reki.

³ Po nhande ima'ema'embavi nhanembatera imbatere'ỹve'ģa pe. Po nhande niarõi ahe nhande ima'embavame, a'ero po nhande ima'ẽtehei. Nhaneremima'embava nomombyryvi reki nhande ve.

Po ġa ei nhande ve: “Pe pohire'yma ġwaramo Cristo'ga hugwi po ti ore imbokaipavi penda'oa nehẽ,” e po ġa nhande ve. Nhandepohipotare'ymame ga hugwi po nhande ikwava'eģi nhandera'oa ġa pe a'ero tombokai ti ġa javo. Po nhande niarõi ahe nhanenhikwava'eģame ġa pe, a'ero po nhande

nhikwava'êtehei reki. Nhanenhikwava'êga nomombyryvi reki nhande ve.

⁴ Nhande ojipe'ga arõheterame nhande nianhimonha'ngajipei ga ndehe jipi. Timombyry nhande ga pe. Nhande ojipe'ga arõheterame nhande nianhimyrõi ga ndehe. Nianhimbohetei nhande ji ko ga hohe jave'yma. ⁵ Ga arõheterame nhande xako katu tuhẽ ga pe. Nhandejihe jate rõi nhande xako. Nhande nianhimboahivi ga pe. Nhande ndikwahava'ja'javi ojipe'ga ndekote'varuhua nhandejive. ⁶ Ga arõheterame nhande nianderoryvi gandekote'varuhua rehe. Gandekokatua rehe nhande roryroryvamo. ⁷ Ga arõheterame nhande xanhimomirana jipi ga ndekote'varuhurame nhandejive. Tiarõ hete nhande avuirama. “Aerẽ po ti pyryvamo nehẽ,” xa'e nhande jipi. Nhande xajiko ojipe'ga ndehe jipi. Xanhimomirana nhande jipi a'ero.

⁸ Ga arõheterame nhande niarombigi tuhẽ ga. Opi po ti nhandekarakatua nehẽ Tupana'ga remimbuhura. Tupana'ga nhi'iga mombe'ua po ti opi. Ganhi'iga po ti opi no nhanerembikwahave'yva'ea. Mbatera kwahava po ti opi nehẽ no. ⁹ Agwamo ndikwahapavi nhande. Nhande nimombe'ukwahapavi Tupana'ga nhi'iga no. ¹⁰ Tupana'ga ki a'e te okwaha pa. Cristo'ga rurame po ti opa nhanerembikwahapave'yma nehẽ.

¹¹ Jivoja'irame ji ndakwahapavi ikwehe. Tayri'ga ja ji nhi'igi a'ero ikwehe. Ndajireaporogitakatui ji no. Nanhimombaragwahakatui ji mbatera rehe no jivoja'iro gwaramo

ikwehe. Aerẽ jiyvuakarameme ji pohiri tayri'ga ndeaporoğita'java'ea hugwi.

¹² Hepiagame espelho pyvõ nhande ndihepiakatuhetei. A'ereki nhandera'angava tehe nhande tihepia. Na jitehe ağwamo nhande ndikwahahetei Tupana'ga repiage'ymame. Aerẽ po ti nhande a'ea ga repiakatui ga kwahava nehẽ. Ojogwovavo po ti nhande jogwepiagi Tupana'ga pavẽi. Ağwamo nhande ndikwahapavi ga. Ga ki a'e te nhande kwaha hete pa. Na jitehe po ti nhande ga kwahahetei nhandekovo ga pyri nehẽ no.

¹³ Nahã hekoi avuiramava'ea a'ero: Xajiko nhande Tupana'ga rehe. Tikwaha nhande pyryvağwama. Tiarõ hete nhande ojipe'ğa. Pyry Tupana'ga pe nhande jikogame ga rehe. Pyry nhande ikwahavame pyryvağwama no. Johe'i tehe reki pyry Tupana'ga pe nhanderemi-arõhetea.

14

Ganhi'iga nhanerembikwahave'yva'ea

¹ Pejirokwa ti ojipe'ğa arõheteavo a'ero. Pepota ti Tupana'ga ra'uva remimbuhura penhim-bokarakatua. Pepota ti pejikarakatua Tupana'ga nhi'iga mombe'ua rehe kaitu.

² Tupana'ga ra'uva ombokarakatu ojipe'ğa monhi'iga. A'ero ganhi'iga nhanerembikwahave'ymağwama. Nahã onhi'igame ga nhi'igi Tupana'ga pe a'ero. Nhande ve rũi reki ga onhi'i. A'ereki nhande ndikwahavi nanongara ganhi'iga.

³ Emo kiroki ga omombe'u Tupana'ga nhi'iga

ikwahavuka ojipe'ġa pe – ġa onhiĩ nhande ve tuhẽ. A'ero ġa nhande mbojikoheteukari Jesus'ġa rehe. Onoġatu ġa nhandepy'a no. ⁴ Kiroki ġa ġanhi'iġa rekoi nhanerembikwahave'ỹva'ero – ġa onhimbojiko hete Tupana'ġa rehe. Ga ki a'e te – kiroki ġa omombe'u Tupana'ġa nhi'iġa – ġa ombojikoguka pa Jesus'ġareheve'ġa ga rehe a'ero.

⁵ Apota po ji pe napenani penhi'iġa hekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero novĩa. Koji'i reki ji apota penemimombe'ua Tupana'ġa nhi'iġa rehe. Nanongara'ġa nemimombe'ua koji'i pyry ojipe'ġa nhi'iġa hohe nhanerembikwahave'ỹva'ea hohe, a'e ji. A'ereki ġa omombe'u katu Tupana'ġa nhi'iġa. Kiroki ġanhi'iġa ikwahavipyre'ỹva'ea – a'ea nhande ndikwahavi. Ojipe'ġa ikwahavukarame ġanhi'iġa nhande ve a'ea ko pyry jitehe no. A'ero ġa Jesus'ġareheve'ġa mbojikohetei Jesus'ġa rehe imombe'urame ġa pe.

⁶ Nhiirũ, po ti nhinhi'iġa nhanerembikwahave'ỹva'ea ji horame pe pyri nehẽ, a'ero po ti ji ndopopokogi tuhẽ nehẽ. Po ti ji imombe'ui pe me Tupana'ġa rebikwahavukara ikwahavuka mbatera pe me, a'ero po ti ji pe pokogi nehẽ. Po ti ji imombe'ui Tupana'ġa nhi'iġa pe me pe mbo'eavo a'itituhẽva'ea rehe, a'ero po ti ji pe pokogi nehẽ no.

⁷ Ehepia ko imonhi'ingava jiru'a'java'ea violão no heporoġitae'ỹva'ea. Inhi'iġatue'ymame po nhande niambaragwahavi inhimby'yja rehe.

⁸ Opy ġa trombeta soldados'ġa momoranduva tapetavuka ti ġa pe kiro javo. Po trombeta nonhi'iġatui ikwahavukare'yma ġa pe, a'ero po ti soldados'ġa nonhimboavujikweri tuhẽ otavukara rehe.

9 Na jitehe po ti penhi'íga oko aherembikwahave'ỹva'ero, a'ero po ti ġa ndokwahavi pe nhi'ígame ġa pe a'ero nehẽ. “Onhi'ĩ tehe po ġa upa,” e po ti ġa pe me nehẽ. 10 Gwereco paravuhu hete po yvyakotyve'ġa nhi'íga ojoatyatyviva'ea. Ojogwe'yja'ġa okwaha reki onhonhi'inhi'íga. 11 Emo ji ikwahave'ymame ojipe'ga nhi'íga ga ko hajiheva'ea ji ve. Ji hajiheva'ea ga pe no.

12 Oro pe, pe nhi'ígame ojipe'ga pe tokwaha ti ġa penhi'íga. Pepota pe Tupana'ga ra'uva remimbuhura penhimbokarakatua pejikovo. Pepota hete ti a'ero penhimbokarakatua – kiroki a'ea nhaporemo Jesus'gareheve'ġa mbojikohetei Jesus'ga rehe.

13 Nurã ji ei pe me: Ganhi'íga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero te'i ti ġa Tupana'ga pe a'ero: “Nhimbokarakatua'ja ti. A'ero po ti ji imombe'ukatui nhinhi'íga ġa pe nehẽ tokwaha ti ġa javo,” te'i ti ġa Tupana'ga pe. 14 Nhinhi'íga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero nhinhi'ígame Tupana'ga pe, jihi anhi'ĩ. Emo nhiakaġa ndokwahavi a'ea. 15 Marã po ti ji rekoi a'ero nehẽ naerũ? Anhi'ĩ po ti ji Tupana'ga pe nhinhi'íga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero. Anhi'ĩ po ti ji ga pe nhiakaġa ikwahavame nehẽ no. Na jitehe po ti ji nhimby'yi nhinhimby'yja rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero. Anhimby'yi po ti ji nhiakaġa ikwahavame nehẽ no. 16 Pejatyka pe jipi Tupana'ga mboheteavo ndepyry nde javo ga pe. Po nenhi'íga rekoi nhanerembikwahave'ỹva'ero nde nhi'ígame Tupana'ga pe, a'ero po ti marã ikwahave'ỹve'ga ei amém na tuhẽ javo

nde nhi'imbavame nehẽ naerũ? A'ereki ga ndokwahavi nde nhi'igame. ¹⁷ Pyry hete po nenhi'iga Tupana'ga pe ovuhu. Emo nde nerembojikogi ojipe'ga Tupana'ga rehe. A'ereki ga ndokwahavi nde nhi'igame.

¹⁸ Pe hohe pa ji nhi'inhi'igi nhinhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ea novĩa. Igwete ji ei Tupana'ga pe: “Pyry hete nde ji mbokarakatui a'ea rehe jipi,” a'e ji ga pe. ¹⁹ Emo nhande jatykarama jipi koji'i pyry ji ve nhinhi'iga rekoi ikwahavukava'ea tambo'e ti ojipe'ga a'ea pyvõ. Po xunhi hete ji nhi'igi ga pe novĩa. Emo ga okwaha pa reki. Po ji nhi'inhi'ihetei nhinhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ỹva'ero, a'ero po ndapyryvi ga pe. A'ereki ga ndokwahavi reki nhirembi'ea.

²⁰ Nhiirũ, ipita'ngive'ga ndokote'varuhukwahavi. Ga ja ti peko a'ero pejikote'varuhukwahave'yma. Tayri'ga ndaheaporogitakatui okovo. Ga ja rũ ti peko a'ero pejeaporogitarame. Peyvuakara gwaramo ti tapendeaporogita katu.

²¹ Aherembikwatijara omombe'u Tupana'ga nhi'iga ga judeus'ga mombe'urame. Nahã Tupana'ga ei:

“Jireheve'ga nohendukatui nhinhi'iga.

Nurã po ti ji hajiheve'ga mondoukari ga monhi'iguka ga pe tokwaha ti ga nhiremimbo'ea javo novĩa,” ei Tupana'ga.

“Hajiheva'ero gwaramo ko ghanhi'iga jireheve'ga nembikwahave'ỹva'ea.

Emo ghanhi'iga vehevi po ti nohendukatuuکاری jireheve'ga pe nhiremimbo'ea

nehẽ,” ei Tupana'ga judeus'ğa remienduve'yma imombe'gwovo.

²² Nurã ji ei pe me: Tupana'ga ġanhi'ġa mongo nhanerembikwahave'ÿva'ero Jesus'gareheve'ġarũive'ġa ti tokwaha jipopoakara javo. Nhande ki a'e te Jesus'gareheve'ero tikwahavipe gapopoakara. Tupana'ga onhi'ġa omombe'uuka Jesus'gareheve'ġa ti tokwaha javo. Jesus'gareheve'ġarũive'ġa pe ki a'e te Tupana'ga ndokwahavukari a'ea. ²³ Pejatyka po pe Tupana'ga mboheteavo jipi. Po ti penhi'ġa nhaporemõ nhanerembikwahave'ÿva'ea ikwahave'ÿve'ġa ndurame pepyteri pe Jesus'gareheve'ġarũive'ġa ndurame no. A'ero po ti ġa ei nehẽ: “Mbipe hete ġanhi'ġa. Heagwyry pa ġa a,” e po ti ġa pe me nehẽ. ²⁴ Po ti pe nhaporemõ imombe'umbe'ui Tupana'ga nhi'ġa Jesus'gareheve'ġarũive'ga rurame pepyteri pe ikwahave'ÿve'ga rurame no. Henduvame penemimombe'ua po ti ga ei: “Kiro ji ikwahavi jirekote'varuhua. Penhi'ġa nhaporemõ omombe'u katu ji ve Tupana'ga rembi'ea jirekote'varuhua pe,” e po ti ga nehẽ. ²⁵ Omohẽ po ti ga gweaporoġitate'varuhua ovyteripeva'ea pendovaki nehẽ. A'ero po ti ga nhova'apyni Tupana'ga mboheteavo ndepyyry hete nde javo nehẽ. “Tupana'ga oko tuhẽ pepyteri pe,” e po ti ga pe me nehẽ.

Nahã nhande rekoi nhandejatykarame

²⁶ Marã a'ero, nhiirũ? Pejatykarame jipi Tupana'ga mboheteavo jara'ğa onhimby'yi Tupana'ga pe. Jara'ğa ombo'e ojipe'ğa. Jara'ğa

omombe'u Tupana'ga rembikwahavukara. Jara'ga nhi'i'ga ko penembikwahave'ỹva'ea. Jara'ga omombe'u katu akoja'ga nhi'i'ga penembikwahave'ỹva'ea tokwaha ti ġa javo. Na tuhē ti peko a'ero pejopokopokoga penhombojikojikoga Tupana'ga rehe. ²⁷ Po ti penembikwahave'ỹva'ea ġanhi'i'ga pe jatykarame mokonha'ga po ti onhi'ĩ a'ero hamo. Ndahe'yive'ġa trēsve'ġahoherũive'ġa po ti onhi'ĩ hamo. Ojopy'rupy'ru po ti ġa onhi'i'ga hamo. A'ero po ti ojipe'ga imombe'umbe'ui ġanhi'i'ga tokwaha ti ġa javo hamo. ²⁸ Po ti nimombe'uhavi ġanhi'i'ga pe tonhi'igyme ti ġa pendovaki a'ero. Pendovakie'ỹ ti ġa tonhi'ĩ Tupana'ga pe okovo.

²⁹ Oro Tupana'ga nhi'i'ga mombe'uhara'ga no. Na mokonha'ga nhi'i'gi, trēsve'ġa po. A'ero po ti jara'ga japyakai ġanhi'i'ga rehe nahanahã javo hamo. ³⁰ Po ti Tupana'ga ikwahavukarame mbatera ojipe'ga pe ga apygame pepyteri pe, onhi'igypyve'ga po ti opi hamo ji py'rovo ti ga omombe'u kiro a'ero javo hamo. ³¹ Pe nhaporemō ti pemombe'umbe'u Tupana'ga nhi'i'ga a'ero pejopy'rupy'ruavo nhande nhaporemō tikwaha ti henduva javo. Tapenhombjiko pa ti Tupana'ga rehe a'ero no. ³² Tupana'ga nhi'i'ga mombe'uhara'ga imombe'upotarame ġa imombe'ui. Opipotarame ġa pigi no. ³³⁻³⁴ Pejopy'rupy'rue'ymame hahyahivamo penhi'i'ga. Nanongara rehe Tupana'ga ndokoi. Pejogwerekokatukatua rehe ga rekoi.

Pe jatykarame po kunhangwera'ga opi hamo Tupana'ga nhi'i'ga henduva onhi'igeyma

hamo. Nahã Tupana'gareheve'ğa ndekopavi no ojatykarame ga mboheteavo. Moisésva'ea rembikwatijara e'i jupe no. ³⁵ Ikwahapotarame mbatera po ġwonga pype kunhangwera'ğa ei ġwembireko'ğa pe marã javo hamo. Ndipoyjayjari po kunhangwera'ğa onhi'igame pe jatykarame Jesus'gareheva'ero hamo.

³⁶ Marã pe ndekouhui naerũ? Peheypyuhu pemombe'u Tupana'ga nhi'iga raikwehe naerũ? Pe me jate Tupana'ga ombuhuruka onhi'iga raikwehe naerũ? Ahã reki. ³⁷ Po pepyteripeve'ğa ei ojive: “Jihi ko Tupana'ga nhi'iga mombe'uhara. Tupana'ga ra'uva ji mbokarakatu ji rerekovo,” e po ġa. Nanongara'ğa po onhimombaragwaha nhiremimoğita rehe hamo. E'i po ġa ji ve hamo: “Nhandepojoykaharete'ga Cristo'ga okwatijaruka Paulo'ga pe nhande moğitauka a'ero,” e po ġa ji ve hamo. ³⁸ Ga ndekoe'ymame nhiremimoğita rehe tapekoi ġa ndehe a'ero.

³⁹ Nhiirũ, kiro ji ei pe me a'ero: Pe'ji ti Tupana'ga pe: “Ji mbokarakatu ti. A'ereki ji tamombe'u nenhi'iga,” pe'ji ti ga pe. Nahã ji ei pe me no: Ojipe'ğa nhi'iga rekorame nhanerembikwahave'ÿva'ea tapemombigi ti ġanhi'iga. ⁴⁰ Pejatykarame ti pejopy'rupy'ru katu pejogwerekokatuavo.

15

Tupana'ga ombogwera Cristo'ga

¹ Nhiirũ, kiro ji ikwahavukara'javi pe me nhiremimombe'upyryvagwera Cristo'ga mombe'uagwera. Pehendu katu pe nhinhi'iga

ikwehe. Nhiremimombe'ua rehe pe peko hete kiro a'ero pejikoga Cristo'ga rehe. ² Po ti pe heroviahetei nhiremimombe'ua avuirama nehē, a'ero po ti Cristo'ga pe nderohoi yvagi pe nehē pe mongouvouka avuirama nehē. Po pe herovia'raḡuhūi, a'ero po ti ga napenderohoi nehē.

³ Nhiremienduvagwera ji amombe'u pe me ikwehe. Koji'i hete po nhande tihendu katu a'ea ojipea hohe hamo. Nhiremimombe'uagwera ko na: Cristo'ga omano raikwehe tamombo ti ḡandekote'varuhua ḡa hugwi jawo raikwehe. Tupana'ga rembikwatijarukara rupi ga manoi.

⁴ Igwete ḡa gara'oa rerohoi inoḡa itaruvihava kwaruhua pype. Mokōi ahe kirirē Tupana'ga ga mbogweravi. Gwembikwatijarukara rupi Tupana'ga ga mbogweravi raikwehe. ⁵ Aerē

Cristo'ga jipiukari Pedro'ga pe. Aerē ga jipiukari dozeve'ḡa pe no omoirūhara'ḡa pe.

⁶ Aerē ga jipiukari kiro ve he'yjuhuve'ḡa pe quinhentosve'ḡa pe. He'yjuhuve'ḡa nde'yja jararamo ḡa ndekoji aḡwamo. Jararamo ahe manoi. Ga nhaporemō ko gareheve'ḡa. ⁷ Aerē ga jipiukari Tiago'ga pe. Aerē ga jipiukari omoirūhara'ḡa pe nhaporemō.

⁸ Mbapavamo ga jipiukari ji ve no. Na ja hekoi. Kunhangwera'ḡa gwa'yra mbo'ariperame nhande nimboha'uvi. Na jitehe ji jikogame Cristo'ga rehe nhande nimboha'uvi a'ea no.

⁹ A'ereki ji ambohahy na'ē Tupana'gareheve'ḡa pe jirekote'varuhuavo ikwehe. Nurā ji ei jijive kiro: Jara'ḡa gwyre'i hete ko ji Cristo'ga moirūhara'ḡa gwyre'i hete. Cristo'ga

moirũhara'ga po ġa nde'i ji ve hamo novĩa. A'ereki ji ako te'varuhu Tupana'gareheve'ġa pe ikwehe. ¹⁰ Emo Tupana'ga omomybyry reki ji ve ji mongovo Cristo'ga moirũharamo. Nomomybyrytehei reki ga ji ve. A'ereki ji aporavyky hete ga pe Cristo'ga moiruamo jara'ġa hohe pa. Ji tehe rõi reki aporavyky. Tupana'ga imomybyryvame ji ve ji mbokarakatui ji mboporavykyavo. ¹¹ Nhiremimombe'ua ojo'ja reki ġanemimombe'ua pavēi. A'ea jitehe pe heroviari a'ero pejikoga Cristo'ga rehe.

Nhanembogwerahava

¹² Xa'e nhande jipi: Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi heikwehe. Maranuhũrame po pepyteripeve'ġa euhui naerũ Tupana'ga nombogweravi omanove'ġa javo? ¹³ Po ga nombogweravi ġa hamo, a'ero po ga nombogweravi Cristo'ga raikwehe hamo. ¹⁴ Po ga nombogweravi Cristo'ga hamo, a'ero po ore Cristo'ga mombe'utehei pe me hamo. A'ero po pe jikotehei ga rehe hamo.

¹⁵ Nahã no. Po ga nombogweravi Cristo'ga hamo, a'ero po jukwahavamo ore'mbea ore Tupana'ga mombe'urame hamo. A'ereki ore oro'e: "Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi," oro'e ore ga mombe'gwovo. Po a'iti omanove'ġa mbogwerave'ymamo, a'ero po ga nombogweravi Cristo'ga hamo. ¹⁶ A'ereki nahã ji a'e: Ga mbogwerave'ymame po ga nombogweravi Cristo'ga hamo. ¹⁷ Po Cristo'ga ndokweravi, a'ero po pe jikotehei ga rehe hamo. A'ero po ga nomombori pendekote'varuhua pe hugwi

hamo. ¹⁸ Po Cristo'ga ndokweravi hamo, a'ero po Cristo'gareheva'ea hoi hahyva'ea ruvihava pype hamo – kiroki ahe omano jipe. ¹⁹ Po nhande ei hamo: “Nhande manoe'ymame jate Cristo'ga imombyryvi nhande ve”, a'ero po nhande poria'iheteramo ġa hohe pa hamo.

²⁰ Emo Tupana'ga ombogwera tuhē reki Cristo'ga ikwehe. A'ea ko Cristo'gareheva'ea mbogwerahavaġwamamo oko. ²¹ Akwaimba'eva'ea rekote'varuhuro ġwaramo nhande manoi reki. Ojipe'ga rekokaturu ġwaramo po ti nhande kwerava'javi nhanemanoa hugwi nehē. ²² Nahã ji ei. A'ereki Adãova'ea rymyminoro nhandekovo ġwaramo nhande manombavi. Cristo'ga pavēi nhandekovo ġwaramo po ti nhande kwerapavi a'ero nehē.

²³ Nahã Tupana'ga ġa mbogweravi a'ero: Cristo'ga na'ē ga ga mbogwera. Aerē na jitehe Cristo'ga rura'javame po ti Tupana'ga ġa mbogweragweravi nehē no Cristo'gareheve'ġa.

²⁴ Aerē mbapava koty po ti Cristo'ga ikwava'eġi ġwembipojy kahava uva'ga pe nehē koro ndeapoa javo Tupana'ga pe nehē. Cristo'ga po ti omombi pa na'ē Tupana'ga arōe'ỹve'ġa popoakara tohendu katu pa ti ġa Tupana'ga nhi'iġa javo nehē. Kiroki ġa huvuha hete yvaga gwyri pe yvya koty no – ġapopoakara po ti Cristo'ga omombi pa nehē.

²⁵ A'ereki Tupana'ga e'i nhoġwenonde Cristo'ga pe: “Ndehe ti ġanduvihavamo eko avuirama nehē. Tamongo pa ti nearōe'ỹve'ġa nenhi'iġa rupi,” ei ga Cristo'ga pe.

²⁶ Mbapavamo po ti Tupana'ga imombipavi ahemanoa tiruahũheteva'ea nehē. ²⁷ Tupana'ga

rembikwatijarukara e'i hako:

“Tupana'ga omongo pa Cristo'ga nhi'íga rupi,” e'i. Jukwaha reki ikwatijara mombe'ua. Tupana'ga imongopavame ga nonhimongi Cristo'ga nhi'íga rupi. ²⁸ Ihopavame ganhi'íga rupi a'ero Cristo'ga jitehe Tupana'ga ra'ya'ga po ti onhikwava'ẽ Tupana'ga pe nehẽ Tupana'ga jate ti toko huvi-hayuhuhetero avuirama nehẽ.

²⁹ Oro ġa – kiroki ġa onhimobatzauka omanova'ea repyga onhimobatzauka'e'ỹva'ea repyga – marã ġa ndekoi nanongara rehe naerũ? Po Tupana'ga nombogweravi ahe hamo, a'ero po ġa nde'i hamo: Xanhimobatzauka ahe repyga nehẽ.

³⁰ Oro ore, po Tupana'ga nombogweravi omanove'ġa hamo, a'ero po ore pohiri Cristo'ga hugwi hamo tombohahyyme ti ġa ore ve javo hamo. ³¹ Nhiirũ, nane'ymi ġa ji jukapotari novĩa. Amombe'u ji a'ea pe me. A'ereki ji pe mboheteri nhande jikoty'aro ġwaramo Jesus Cristo'ga rehe nhandepojykaharete'ga rehe.

³² Imombe'upotaramo Tupana'ga nhi'íga ji ġa ndayvayvari Éfeso'peve'ġa. Ga ko ja'gware ja ji ve, a'e ji. A'ereki ġa onharõ hete tijuka ti ga javo. Po ji ikwahahetei hahya nhimanomo Tupana'ga nanhimbogwerava'javi javo, a'ero po ji ikwahatehei hahya Tupana'ga nhi'íga mombe'gwovo hamo. Po Tupana'ga nombogweravi omanove'ġa, a'ero po xako aherembi'ea rupi hamo – kiroki ahe e'i:

“Mara'ngu po ti nhanemanomo ko'emame nehẽ? Ti'u hete ti mbatera toryva apovo a'ero. Ti'u hete ti kaġwitíga no,” ei ahe.

³³ Tapenhimoandyandyjukari ti ġa pe.
 “Tapekoi ti ġa pavēi jipi – kiroki ġa heaporoġita
 te'varuhu.

Pe ndekorame ġa pavēi po ti ġa ndupi jitehe pen-
 deaporogita ihoi a'ero nehē,” e'i ikwatijara.

³⁴ Peapyakwapupu ti imombiga pejikote'varuhua.
 Jararamo pepyteripeve'ġa ndokoi hete Tupana'ga
 pavēi. A'e ji a'ea pe me tapepoyjayjaryme ti a'ero.

Nhandera'oa ti okwerava'ja

³⁵ Jara'ga po e'i: “Marā po ti omanove'ġa
 mbogwerava? Marā po ti ġanda'oa nehē
 Jesus'gareheve'ġa nda'oa nehē?” e po ga
 javo. ³⁶ Nderekwahavihu nde! a'e po ji ga
 pe. Nde itymame po ha'ynha omano na'ē jipi.
 Narunhe'ymame nahenhui reki mbatera. Na
 jitehe po ti nhande manoi nhanembogwerava
 renonde nehē. ³⁷ Itymame mbatera po nde
 neretyimi henhuiva'ea. Ha'ynha tehe po nde eretȳ
 trigo ra'ynha ojipea ra'ynha no. ³⁸ Henhunhame
 Tupana'ga ġwemimbotarimo imondoi ha'oa
 ha'ynha pe. Ha'ynha hetakwera'ja gwereko
 gwa'oa a'ero.

³⁹ Ojoatyatyvi reki ha'oa. Yvyakotyve'ġa gw-
 ereko gwa'oa. Mbiara gwereko ojipea gwa'oa.
 Gwyrā'ia gwereko ojipea gwa'oa. Pira gwereko
 ojipea gwa'oa nohō.

⁴⁰ Gwereko yvagipeva'ea ra'oa. Gwereko
 yvyakotyva'ea ra'oa nohō. Ojoatyvi reki
 yvagipeva'ea katua yvyakotyva'ea katua pavēi.

⁴¹ Kwara gwereko okatua. Jahya katua ojipea.
 Jaytata'ia katua ojipea no. Ojoatyatyvi reki
 jaytata'ia katua ojohugwi no.

⁴² Nahã po ti nhande mbogweravame a'ero nehẽ. Otymame nhandera'oa ijugamo. Ombogweravame po ti nhandera'oa ndijugi nehẽ. ⁴³ Otymame nhandera'oa ite'varuhuro. Ombogweravame po ti nhandera'oa ikatuheteramo nehẽ. Otymame nhandera'oa ndipopoakari. Ombogweravame po ti ipopoakaramo nehẽ. ⁴⁴ Otymame nhandera'oa yvyakotyva'ea. Ombogweravame nhandera'oa po ti Tupana'ga ra'uva remimon-gopyra nehẽ. Gwereco nhandera'oa yvyakotyva'ea. Nurã ji ei: Gwereco nhandera'oağwama no. A'ea Tupana'ga ra'uva omongo nhande ve.

⁴⁵ Nahã Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei no: “Tupana'ga omongo jypyve'ga Adão'ga,” e'i ikwatijara hako.

Aerẽve'ga Adão'ga nhande mongo nhande mboheporoğitapyahuavo. Cristo'ga pe ji ei. A'ereki gaha nhande mboheporoğita pyahu gwa'uvimo. ⁴⁶ Jypya ko nhande rekoi yvyakotyva'ero. Aerẽ nhande reaporoğitapyahuro nhandekovo. ⁴⁷ Tupana'ga oapo jypyva'ea Adãova'ea yja pyvõ. Ahe ko yvyakotyva'ea a'ero. Aerẽve'ga ko yvagahugwive'ga Cristo'ga. ⁴⁸ Yvyakotyve'ga ko oho Adãova'ea rupi yjapyvõva'ea rupi. Cristo'gareheve'ga ko oho Cristo'ga rupi yvagahugwive'ga rupi. ⁴⁹ Nhandera'oa ko yjapyvõva'ea ra'oa ja kiro Adãova'ea ra'oa ja. Aerẽ po ti nhandera'oa yvagahugwive'ga ra'oa ja Cristo'ga ra'oa ja nehẽ.

⁵⁰ Nhiirũ, amombe'u katu ji pe me. Yvyakotyve'ga nda'oa nhande herekorame po ti nhande ndiahoi yvagi pe nehẽ – perope Tupana'ga

oko huvihavuhuhetero. Ijuva'ea ndokoaḡwami ijuge'ỹva'ero.

⁵¹⁻⁵² Pehendu ti kiro ji imombe'urame aherembikwahavipyre'yma. Jararamo po ti nhande niamanoi ve Cristo'ga rura'java renonde nehẽ. Emo po ti Tupana'ga nhande mbojirojijyipavi nehẽ trombeta nhi'iḡame mbapavamo nehẽ. Trombeta nhi'iḡame po ti Tupana'ga ḡa mbogweravi naẽ omanove'ḡa Cristo'gareheve'ḡa. Nomanoa'javi po ti ḡa a'ero nehẽ. Kotihĩ hete po ti Tupana'ga nhande mbojirojijyi a'ero nehẽ.

⁵³ Yvyakotyva'ero nhandera'oa omano ojugamo. Nurã po ti Tupana'ga imbuhuri hajiheva'ea nhande ve nehẽ. A'ea po ti nomanoi ojuge'yma nehẽ. ⁵⁴ Imbuhurukarame omanoe'ỹva'ea nhande ve po ti ihoi Tupana'ga rembikwatijarukara japiavo nehẽ – kiroki e'i:

“Ndogwerecoa'javi kiro ahemanoa.
Tupana'ga omombi pa a'ea kiro,” e'i.

Irũa aherembikwatijara e'i:

⁵⁵ “Nhanemanoa niandepojykapava'javi.

Nhanemanoa nombohahya'javi nhande ve,” e'i
aherembikwatijara.

⁵⁶ Nhanemanoa ombohahy nhande ve nhande rekote'varuhuro ḡwaramo. Nhanderekote'varuhua ipopoaka nhande rehe nhande ikwahava ḡwaramo Moisésva'ea remimbo'eagwera. A'ereki a'ea e'i nhande ve: “Kiroki ḡa oko te'varuhu – ḡa po ti omano ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehẽ,” e'i aheremimbo'eagwera. ⁵⁷ Emo Tupana'ga ombuhuruka avo Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga. Igwete ga manoi

nhande repyga nhande mbopiro'yavo
 nhanderekote'varuhua hugwi. Timbohete ti
 Tupana'ga a'ero ndepiry hete nde Jesus'ga
 mbuhuruka javo.

⁵⁸ Nhiirũ, ako hete ji pe ndehe. Pemondo ti pe-
 jipy'a mbotyva pejikheteavo Cristo'ga rehe. Pe-
 poravyky katu hete ti ga pe ojipe'ğa mbojikoguka
 ga rehe. A'ereki pejiporavykyrame garemimbota-
 rimova'ea rehe pe ndapeporavykytehei pejikovo.
 Pekwaha pe a'ea.

16

Itambere'ia mono'oğa

¹ Ta'e ti kiro pe me itambere'ia mono'ono'oğa pe
 – akoja po ti nhande timondo Cristo'gareheve'ğa
 pe imbatere'ỹve'ğa pe Judéiapeve'ğa gwyri pe.
 A'e ji Cristo'gareheve'ğa pe Galáciapeve'ğa gwyri
 pe itambere'ia rehe ikwehe. Nahã ti peko
 javo ji ei ğa pe. Kiro ji ei jitehe pe me no:
 Nhirembi'ea rupi po ti peko no hamo. ² Domingo
 nanani ti pemono'õ mo imongovo penhonga
 pe. Pe napenani ti pemono'õ. He'yjuhrame
 peporavykya kwepykava itambere'ia he'yi'iva'ea
 ti pemono'õ. Mbohapyreterame peporavykya
 kwepykava mbohapyrete'i ti pemono'õ. A'ero ji
 horame pe pyri po ti pe herekojipei imono'oğipyra
 nehẽ. ³ Jihorame po ti ji a'ea imondoukari
 penemimo'ẽhara'ğa pe nehẽ togweroho ti ğa
 Jerusalémmeve'ğa pe nehẽ. Togweroho ti ğa ğa pe
 ikwatijara no – kiroki omombe'u ganderkokatua.
 A'ero po ti ğa imondoi itambere'ia ikwatijara
 reheve Jerusalémmeve'ğa pe nehẽ. ⁴ Po pyryvame

ji hoi pevo no, a'ero po ti ji ġa nderohoi ji rupi nehē.

Paulova'ea omombe'u ohoagwama

⁵ Taho ti pe pyri nehē jhorē Macedôniapeve'ġa gwyra rupi. A'ereki pevo na'ē ji hoi ġa pyri.

⁶ Aerē po ti ji pytai pe pyri ovuhu. Amongo pa po ti ji yapoa jipytavo pe pyri nehē. A'ero po ti pe ji pokogi ojipe'ġa gwyrri pe ji mondovo nehē.

⁷ Ndahopotari po ti ji pe pyri agwamo jipytaahi'viavo jate. A'ereki Tupana'ga ipotarame ji pytapotari manamehū pe pyri.

⁸ Kirogwe ji pytai avo cidade de Éfeso pe toryva rupi Pentecostes rupi nehē. ⁹ A'ereki avove'ġa gwendu pota kiro Cristo'ga nhi'iġa onhimongyavo. Tamombe'umbe'u ti ġa pe a'ero ġa mbojikoguka ga rehe nehē. Emo he'yjuhuve'ġa ji movahī tomombe'uyme ti ga Cristo'ga nhi'iġa javo ji ve.

¹⁰ Po ti Timóteo'ga vahemi pe pyri pereko katu ti ga gapy'a inoġatuavo pepyteri pe nehē. A'ereki ga oporavyky Cristo'ga pe ganhi'iġa mombe'gwovo ji javijitehe. ¹¹ Tape'ei ti ga pe a'ero: “Ga ndokwahavihu ovoja'iro ġwaramo.” Pepoko ti ga mbohoryva ga mbuhuruka ji pyri nehē. A'ereki ji ga mboha'uvi jara'ġa ndeheve nhaneirū'ġa ndeheve nehē.

¹² Oro Apolo'ga no nhaneirū'ga. Apota hete ji gahoa pe pyri ikwehe novīa. Igwete ji ehetei ga pe toho ti ga jara'ġa ndupi nhaneirū'ġa ndupi javo novīa. “Ndahopotari tuhē ji kiro,” ei ga ji ve ikwehe. “Aerē pyryvame po ti ji hoi ġa pyri nehē,” ei ga ji ve.

Paulova'ea remimbo'ea mbapavava'ea

¹³ Pejapyaka katu jipi. Pejiko hete ti Cristo'ga rehe. Penhimboita tuhẽ ti. Pemondo ti pejipy'a mbotyva. ¹⁴ Pearõarõ ti ojipe'ga pejikojikovo jipi.

¹⁵⁻¹⁶ Pekwaha pe Estéfanas'ga. Ga na'ẽ ojiko Cristo'ga rehe gwongapeve'ga pavẽi ikwehe – perope Acaiapeve'ga gwyri pe. Onhimondo ga onhimboporavykyavo Cristo'gareheve'ga pokopokoga jipi. Nhiirũ, a'e hete ji pe me tapehendu katu ti nanongara'ga nhi'iga pejikovo hupi. Pehendu katu ti jara'ga nhi'iga no – kiroki ga Cristo'gareheva'ero oporavyky hete ojipe'ga pokopokoga jipi.

¹⁷ Jirory hete ji kiro Estéfanas'ga ndura rehe – gaha Fortunato'ga pavẽi Acaico'ga pavẽi no. A'ereki pendakykweri ga nduri ji pokoga. ¹⁸ Onogatu ga jipy'a ji mbohoryva. Nahã ga inogatui pepy'a pe mbohoryva no. Pemondo ti imohina pejeaporoğita nanongara'ga ndehe.

¹⁹ Ásiapeve'ga gwyripeve'ga Cristo'gareheve'ga omondo onhi'iga pe me. Cristo'gareheva'ero Áquila'ga omondo hete onhi'iga pe me no Priscilahẽa pavẽi jara'ga pavẽi – kiroki ga ojatyka ganonga pe jipi Tupana'ga mboheteavo. ²⁰ Arove'ga nhaporemõ nhaneirũ'ga omondo onhi'iga pe me nohõ.

Penho'anhuvanhuvã ti Cristo'gareheva'ero pe-joryjoryva ojogwehe.

²¹ Jihi tuhẽ Pauloramõ akwatija koha kiro pe me jipoa pyvõ imondovouka nhinhĩ'iga pe me.

²² Kiroki ga ndokoi nhandepojoykaharete'ga rehe Jesus Cristo'ga rehe – ga pe ti Tupana'ga tombahy a'ero nehẽ.

Kiro ji ei Jesus Cristo'ga pe: “Marana tá!” (A'ea ko: “Herejo orepojkaharetero!”)

²³ Jesus'ga tomomyry pe me nhandepojykharete'ga.

²⁴ Opoarõ hete pe nhaporemo nhande jikoty'aro ġwaramo Jesus Cristo'ga pavěi.

Tupana'ga nhi'iga
New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tenharim

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tenharim [pah], Brazil

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tenharim

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

3eb8a851-f633-5209-8712-862a9511e134